

Ekim 2024

Eğitim Materyali

ESRS-TSRS Birlikte Çalışabilirlik Rehberi

Bu rehber doküman, ESRS ve TSRS arasında birlikte çalışabilirliği sağlayarak açıklama hükümlerinin ve bu standart setlerinden biriyle raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin her iki standart setine de uyum sağlamak için bilmesi gereken bilgileri ve bilgilerin uyumluluğunu açıklamak üzere hazırlanmış olup, hukuki bir geçerliliği bulunmamaktadır. Bu materyalin içeriği, ESRS veya TSRS’de belirtilen mevcut hükümleri geçersiz kılmamaktadır veya değiştirmemektedir. Açık bir çelişki olması durumunda işletmelerin, ESRS ve TSRS’deki hükümlere başvurması gerekmektedir.

Giriş

Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB) ve Avrupa Finansal Raporlama Danışma Grubu (EFRAG) ile birlikte Avrupa Komisyonu, Avrupa Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (ESRS)¹ ve Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarının (TSRS) geliştirilmesi sırasında, özellikle iklimle ilgili raporlamaya odaklanarak ilgili standartların yüksek derecede uyumunu sağlamak için birlikte çalışmıştır. Sonuç olarak:

- ESRS’deki finansal önemlilik tanımı, TSRS 1 *Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler* Standardındaki önemlilik tanımıyla uyumludur (Bkz: Bölüm 1.1);
- Her iki standart seti de ortak tanımlanan terimler içermektedir ve
- Her iki standart setindeki iklimle ilgili açıklamalar arasında yüksek derecede uyum vardır ve özellikle TSRS’deki iklimle ilgili açıklamaların neredeyse tamamı ESRS’de de yer almaktadır.

Bu ortak rehber, söz konusu standartlar arasında birlikte çalışabilirliği sağlayarak açıklama hükümlerinin ve bu standart setlerinden biriyle raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin her iki standart setine de uyum sağlamak için bilmesi gereken bilgileri ve bilgilerin uyumluluğunu açıklar. ESRS veya TSRS ile başlaması fark etmeksizin bir işletme, bu birlikte çalışabilirlik rehberindeki içeriği takip ederek her iki standart setinin iklimle ilgili hükümlerine uyum sağlayabilir.

Bölüm 1; birlikte çalışabilirliği, iklimin dışında genel raporlama hükümleri düzeyinde ele almaktadır. Bölüm 2, 3 ve 4 ise iklimle ilgili açıklamalar için birlikte çalışabilirliği iki perspektiften ele almaktadır:

- ESRS’leri uygulayan ve (1) TSRS 2 *İklimle İlgili Açıklamalar* standardındaki iklimle ilgili tüm açıklama hükümlerini de yerine getirmek ve (2) TSRS 2’yi uygulamak ve iklimle ilgili açıklamaları sağlamak için gerekli olan TSRS 1’deki hükümleri uygulamak isteyen bir işletme; ve
- TSRS’leri uygulayan ve (1) ESRS E1’deki iklim değişikliğine ilişkin tüm açıklama hükümlerini de yerine getirmek ve (2) ESRS 1 ve ESRS 2’deki iklimle ilgili açıklamalara ilişkin hükümleri uygulamak isteyen bir işletme.

Bu birlikte çalışabilirlik rehberinin amacı, her iki standart seti kapsamında raporlama yapan işletmeler için verimliliği artırmaktır. Dokümanın yapısı ve amacı aşağıdaki gibidir:

Bölüm 1: ESRS ve TSRS’deki genel raporlama hükümlerine ilişkin yorumlar: Bu bölüm, ESRS ve TSRS’nin iklimin dışındaki sürdürülebilirlik konuları için önemlilik, sunum ve açıklamalar açısından nasıl birlikte çalışabilir olduğunu açıklamaktadır.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R2772>

Bölüm 2: İklimle ilgili ortak açıklamalar: Bu bölüm, ESRS'deki hükümler ile bu hükümler için TSRS'de karşılık gelen açıklama hükümleri arasında iklimle ilgili hükümlerin yüksek düzeyde birlikte çalışabilirliği göstermektedir. TSRS'deki hükümler ile ESRS'de bu hükümler için karşılık gelen paragraflar bu bölümde tablo hâlinde sunulmaktadır. Açıklandığı gibi, ESRS'de kesişen açıklama hükümleri aynı (ortak) olabilir veya artımlı açıklama hükümleri sağlamakla birlikte en azından TSRS 2'deki açıklama hükümlerini kapsayabilir.

Bölüm 3: ESRS'den TSRS 2'ye (iklim): *ESRS ile raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin; TSRS'yi de uygulayacağı zaman, her iki standart setine de uyum sağlamak için bilmesi gereken bilgilerdir.*

Bölüm 4: TSRS 2'den (iklim) ESRS'ye: *TSRS'ler ile raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin; ESRS'yi de uygulayacağı zaman, her iki standart setine de uyum sağlamak için bilmesi gereken bilgilerdir.* Bölüm 4.2'de ESRS E1'de yer alan ve ne TSRS 1'de ne de TSRS 2'de eşdeğer bir hüküm bulunmayan açıklamalar ve ESRS E1'deki ortak açıklama hükümlerine ilişkin artımlı hükümler yer almaktadır.

Bu birlikte çalışabilirlik rehberi kullanılırken aşağıdaki hususlar da göz önünde bulundurulmalıdır:

- Bu doküman, ilgili standartlarla birlikte okunmalıdır. Bir işletme, ESRS veya TSRS'deki hükümleri yerine getirmek için bu rehberi tek başına dayanak alamaz.
- Bu doküman, TSRS 2 ve ESRS E1'de yer alan tüm açıklama hükümlerini içermektedir. Belirli bir açıklama hükmünün belirli bir işletme tarafından yerine getirilmesi gerekip gerekmediği, söz konusu işletmenin durumuna ve içinde bulunduğu şartlara bağlı olacaktır ve önemliliğe tabidir. (Bkz: Bölüm 1).
- Bu doküman, ESRS veya TSRS'deki zorunlu olmayan açıklamaları (yani, 'açıklayabilir' denilenleri) veya zorunlu olmayan hesaplama rehberini içermez. Ayrıca TSRS'deki açıklama hükümlerinin amaçlarını belirten paragrafları da içermemektedir.
- Bu doküman, ilgili standart setlerindeki geçiş hükümlerini içermez, ancak ilgili bir hükmün anlaşılması için gerekli olduğu durumlarda belirli bir geçiş hükmüne atıfta bulunabilir. Standart setlerinden herhangi birindeki geçiş hükümlerini kullanan bir işletmenin, belirli hükümlerin TSRS'de ve ESRS'de farklı olduğunu bilmesi gerekir.
- Bu doküman 2 Mayıs 2024 tarihinde yayımlanmıştır. ESRS veya TSRS'de gelecekte yapılacak değişiklikler, bu dokümanda yer alan analizi değiştirebilir.
- Bu doküman resmî bir eşdeğerlik beyanı değildir. Söz konusu beyan, kamu otoritelerinin yetki alanındadır.

Bölüm 1. ESRS ve TSRS'deki genel raporlama hükümlerine ilişkin yorumlar

Bu bölüm, birlikte çalışabilirliği sağlamak için hem ESRS hem de TSRS'yi uygulayan işletmelerle ilgili bilgileri içerir.

1.1 Önemlilik

Bir işletmenin, sürdürülebilirlikle ilgili bir konu hakkında bilgi verilmesi gerektiğine karar vermesi durumunda, her iki standart seti de bu konu hakkındaki önemli bilgilerin açıklanmasını gerektirir. Bu durum iklim için olduğu kadar TSRS 1 ve ESRS kapsamındaki diğer sürdürülebilirlik konuları için de geçerlidir.

İklimle ilgili olanlar da dâhil olmak üzere, TSRS kapsamında yapılacak açıklamalar, TSRS'lerde belirtildiği üzere önemliliğe tabidir. İklimle ilgili olanlar dâhil olmak üzere ESRS kapsamında yapılacak açıklamalar, ESRS'de belirtildiği üzere etki önemliliği perspektifini de içeren önemliliğe tabidir. ESRS veya TSRS'ye göre raporlama yapan ve aynı zamanda diğer raporlama setindeki açıklama hükümlerini de yerine getirmek isteyen bir işletmenin, TSRS veya ESRS'nin ilgili önemlilik hükümlerini dikkate alması gerekecektir.

TSRS kapsamında önemlilik; söz konusu bilginin verilmemesinin, yanlış verilmesinin veya gizlenmesinin, belirli bir raporlayan işletme hakkında bilgi sağlayan genel amaçlı finansal raporların aslı kullanıcılarının kararlarını etkilemesinin makul ölçüde beklenip beklenemeyeceğine göre muhakemeye tabi tutulur. (Bkz: TSRS 1'in 18 ve B13 paragrafları).

ESRS kapsamında bir sürdürülebilirlik konusu, etki önemliliği veya finansal önemlilik ya da her ikisi için tanımlanan kriterleri karşılıyorsa önemlidir (Bkz: ESRS 1'in 28'inci paragrafı). Finansal önemlilikle ilgili olarak, ESRS 1'in 48'inci paragrafında özellikle; bir bilginin verilmemesinin, yanlış verilmesinin veya gizlenmesinin, genel amaçlı finansal raporların aslı kullanıcılarının, işletmenin sürdürülebilirlik açıklamasına dayanarak alacakları kararları etkilemesinin makul ölçüde beklenebileceği durumlarda, söz konusu bilginin bu kullanıcılar için önemli kabul edileceği belirtilmektedir. ESRS 1'de yer alan finansal önemlilik değerlendirmesi, genel amaçlı finansal raporların aslı kullanıcılarının işletmeye kaynak sağlamaya ilişkin karar verirken önemli olan bilgilerin belirlenmesine karşılık gelir (Bkz: ESRS 1'in 48'inci paragrafı ve TSRS 1'in 18'inci paragrafı). Dolayısıyla; iki standart seti, genel amaçlı finansal raporların kullanıcıları için önemli kabul edilen bilginin tanımı konusunda birbirleriyle uyumludur.

Bu uyum, TSRS uygulanırken belirli bir açıklamanın önemli kabul edilip edilmeyeceğinin değerlendirilmesinin, söz konusu açıklamanın ESRS uyarınca finansal olarak önemli olup olmadığının değerlendirilmesiyle uyumlu olduğu ve bunun tersinin de geçerli olduğu anlamına gelir. Standartlarda belirtilen iklim açıklamalarını değerlendirirken; ESRS'yi uygulayan bir işletmenin, ESRS'nin finansal önemlilik değerlendirmesinin sonucunu kullanarak TSRS'ye göre önemli kabul edilen açıklamaları belirleyebilmesi ve tersi durum söz konusu olduğunda TSRS'yi uygulayan bir işletmenin, ESRS'ye göre finansal olarak önemli kabul edilen iklimle ilgili açıklamaları belirleyebilmesi beklenir.

Bilginin önemliliğinin değerlendirilmesine ve dolayısıyla önemli bir konuda raporlanacak bilginin belirlenmesini desteklemeye yönelik hükümlerin çoğu durumda karar verme açısından faydalı olması ve buna dayanması beklenmektedir (Bkz: ESRS 1'in 31'inci paragrafı). Karar verme açısından faydalı olma, TSRS 1'de raporlanacak bilginin önemli olarak belirlenmesi için kullanılan tanımın temelini oluşturur (Bkz: TSRS 1'in 18'inci paragrafı). ESRS'de neyin karar verme açısından faydalı olduğuna dair yer alan çifte önemlilik değerlendirmesi; hem yatırımcıları hem de diğer paydaşları (etki önemliliğiyle ilgili olanlar da dâhil olmak üzere) dikkate alırken, TSRS'de bu değerlendirme yalnızca yatırımcıların bilgi ihtiyaçlarına odaklanmıştır. Finansal önemlilik konusunda iki değerlendirmenin de uyumlu bir sonuç vermesi beklenmektedir.

1.2. Sunum

ESRS 1'in 111-117'nci paragrafları, bir işletmenin ESRS'ye uygun olarak hazırlanan sürdürülebilirlik bilgilerini, yönetim raporunun bu şekilde tanımlanan özel bir bölümü olan sürdürülebilirlik beyanında sunmasını gerektirmektedir. ESRS 1, sürdürülebilirlik beyanının nasıl yapılandırılacağı ve düzenleneceğine ilişkin ilave ayrıntılar sunmaktadır (Bkz: ESRS 1'in D, F ve G Ekleri). Dolayısıyla; sürdürülebilirlik beyanı, referans yoluyla içerisine dâhil etmenin belirli şartlara tabi olması kaydıyla (Bkz: ESRS 1'in 119-122'nci paragrafları), ESRS kapsamında hazırlanan sürdürülebilirlik açıklamalarının bulunduğu tek yerdir.

TSRS 1, işletmelerin açıklamalarının yeriyle ilgili hükümleri belirler (Bkz: 60-63'üncü paragraflar). Standart; farklı ülkelere yönelik olarak tasarlanmış bir yaklaşım çerçevesinde, bir işletmenin sürdürülebilirlikle ilgili finansal bilgileri, bu bilgiler genel amaçlı finansal raporlarında yer aldığı sürece, açıklayabileceği çeşitli muhtemel yerler olduğunu belirtmektedir.

Açıklamaların yeriyle ilgili ESRS hükümleri, TSRS 1 tarafından belirlenen ilkeleri karşılamaktadır. Ancak, raporlanan bilginin niteliğinin açık bir şekilde belirlenmesini gerektiren ESRS'deki hükümler temel alındığında; ESRS ile raporlama yapmaya başlayan ve TSRS'lere uyum sağlamak isteyen bir işletme, sürdürülebilirlik açıklamalarını hazırlarken TSRS 1'deki hükümlere, özellikle de ilave bilgilerle ilgili hükümlere (Bkz: TSRS 1'in 62'nci paragrafı) dikkat etmelidir. Dijital raporlama süreçlerinin bu tür belirlemeleri daha da kolaylaştırması beklenmektedir.

1.3. İklim dışındaki sürdürülebilirlik konularına ilişkin açıklamalar

ESRS, iklimin dışında dokuz farklı sürdürülebilirlik konusuna ilişkin spesifik açıklama hükümleri belirlemiştir² ve bunların her biri özel bir raporlama standardının kapsamındadır.

² ESRS E2 Kirlilik, ESRS E3 Su ve deniz kaynakları, ESRS E4 Biyoçeşitlilik ve ekosistemler, ESRS E5 Kaynak kullanımı ve döngüsel ekonomi, ESRS S1 Şirket çalışanları, ESRS S2 Değer zincirinde yer alan çalışanlar, ESRS S3 Etkilenen topluluklar, ESRS S4 Tüketiciler ve son kullanıcılar ve ESRS G5 İş etiği.

TSRS 1; bir işletmenin, gelecekteki finansal yeterliliğini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek sürdürülebilirlikle ilgili riskler ve fırsatlar hakkında önemli bilgileri açıklamasını zorunlu kılmaktadır (Bkz: TSRS 1'in 17'nci paragrafı). Bu dokümanın yayımlandığı tarihte, iklimle ilgili riskler ve fırsatlar için açıklama hükümleri TSRS 2'de belirlenmiştir. İklim dışındaki sürdürülebilirlik konuları şu anda TSRS 1'de ele alınmaktadır. TSRS 1, bir işletmenin, TSRS 1'in amaçlarına uygun olarak sürdürülebilirlikle ilgili riskleri ve fırsatları hakkında önemli bilgileri genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarına açıklamasını gerektirmektedir. Bir işletmenin, sürdürülebilirlikle ilgili risk ve fırsatların belirlenmesinde ve kullanıcılara sürdürülebilirlikle ilgili risk veya fırsatların aslına uygun bir şekilde sunulması için yaptığı ilgili açıklamalarda uygun bir muhakeme yürütmesi beklenmektedir.

Bu bağlamda, TSRS 1'in 57'nci paragrafı; bir sürdürülebilirlik konusuna ve ilgili risk veya fırsatlara özel olarak uygulanan bir standardın bulunmaması durumunda, işletmenin raporlanacak bilgileri belirlemek ve hazırlamak için muhakemede bulunması gerektiğini belirtmektedir. TSRS 1, sürdürülebilirlikle ilgili raporlanacak konuların ve uygun açıklamaların belirlenmesi için kullanılacak kaynakları ortaya koymaktadır. TSRS 1, standardın amacına ulaşılmasında işletmeye yardımcı olduğu ve TSRS'ler ile çalışmadığı sürece, bir işletmenin sürdürülebilirlikle ilgili riskleri ve fırsatları hakkında uygun açıklamaları belirlerken rehberlik kaynağı olarak ESRS'ye (Bkz: TSRS 1'in C2(b) paragrafı) başvurabileceğini ve ESRS'nin uygulanabilirliğini değerlendirebileceğini belirtmektedir.

TSRS 1'in 3'üncü paragrafı; bir işletmenin, gelecekteki finansal yeterliliğini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek sürdürülebilirlikle ilgili tüm risk ve fırsatlara ilişkin bilgileri açıklamasını zorunlu kılmaktadır. Bu dokümanın yayımlandığı tarihte ESRS'ler TSRS 1'de bir rehberlik kaynağı olarak belirtildiğinden, işletme; iklimin dışındaki konular için, TSRS 1'in C1-C3 paragraflarında yer alan hükümlerin de karşılanması şartıyla TSRS 1'in zorunlu kıldığı açıklamaları yapmak amacıyla ESRS'lerden yararlanabilir.

ESRS ayrıca, TSRS'nin sektör bazlı rehberine (TSRS 2'nin Sektör Bazlı Uygulanmasına İlişkin Rehber'i ve SASB Standartları'nı içerir) atıfta bulunur ve bir işletmenin, faaliyet gösterilen sektör(ler)deki işletmeler için önemli olan sürdürülebilirlik konularını kapsayacak şekilde ESRS'ye uygun hazırladığı açıklamalarını tamamlamak amacıyla bu rehberi kullanmasına olanak tanır (Bkz: ESRS 1'in 131(b) paragrafı). Bu nedenle, TSRS'yi uygulayan ve aynı zamanda ESRS'ye de uyum sağlamak isteyen bir işletme; ESRS'de karşılık gelen hükümleri karşıladıkları ölçüde, TSRS'yi uygulayan işletmelerin atıfta bulunacağı ve değerlendireceği, SASB sektöre özgü açıklama konularını ve metrikleri (Bkz: TSRS 1'in 55(a) paragrafı) izleyerek hazırladığı açıklamalarından yararlanabilecektir. TSRS'ye göre raporlama yapan ve aynı zamanda ESRS'ye uyum sağlamak isteyen bir işletmenin, iklim değişikliği dışındaki konular için; ESRS 1, ESRS 2 ve ESRS'deki genel açıklama hükümlerini de uygulaması gerekecektir.

1.4. Muafiyetler

Her iki standart seti de muafiyet hükümleri içermektedir. Bu maddeler, bu belgenin Ek'inde listelenmiştir. Her iki standart setine de uyum sağlamak için; işletmeler, muafiyetlerden bir veya daha fazlasını uygularken bu muafiyetlerin her iki standart setindeki hükümleri de karşılayıp karşılamadığını dikkatlice kontrol etmelidir.

Bölüm 2. İklimle ilgili ortak açıklamalar

Bu bölüm, iki standart setindeki iklimle ilgili açıklamaların yüksek derecede uyumlu olduğunu göstermektedir.

Tablo 2.1, TSRS'lerdeki iklimle ilgili açıklamaların neredeyse tamamının ESRS'de yer aldığını göstermektedir. Tablo, TSRS 2'nin yapısına uygun olarak bölümlendirilmiştir. Bu tabloda, birlikte çalışabilirliğin belirli alanlarındaki uyumun temelini vurgulamak ve açıklamak için dipnotlar kullanılmıştır. Yıldız işaretleri, bu belgenin kullanıcılarının her iki standart setine uygun raporlama hakkında daha fazla bilgiyi nerede bulabileceğini belirtmek için kullanılmaktadır:

- Bir yıldız işareti (*), ilgili ek bilginin Bölüm 3'te bulunabileceğini belirtmek için kullanılmıştır. *ESRS'den TSRS 2'ye (iklim): ESRS ile raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin; TSRS'yi de uygulayacağı zaman, her iki standart setine de uyum sağlamak için bilmesi gereken bilgilerdir.*
- İki yıldız işareti (**), ilgili ek bilginin Bölüm 4'te bulunabileceğini belirtmek için kullanılmıştır. TSRS 2'den (iklim) ESRS'ye:

TSRS ile raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin; ESRS'yi de uygulayacağı zaman, her iki standart setine de uyum sağlamak için bilmesi gereken bilgilerdir.

Buna ek olarak; Bölüm 4.2, Tablo 2.1'de listelenen paragraflar için ESRS'deki artımlı hükümler hakkında daha fazla bilgi sağlamaktadır. Bölüm 4.2 ayrıca, ESRS'de yer alıp TSRS'de kendisine karşılık gelen hüküm bulunmayan iklimle ilgili açıklamaların tamamının bir listesini içermektedir.

Bölüm 3.1 ve 4.1; ESRS (veya TSRS) ile raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin, TSRS'yi de (veya ESRS) uygulayacağı zaman, her iki standart setine de uyum sağlamak için bilmesi gereken bilgileri içerir. Bölüm 3.2, TSRS'de yer alıp ESRS'de kendisine karşılık gelen hüküm bulunmayan iklimle ilgili açıklamaları içermektedir.

Bu bölümde; TSRS 2'deki açıklama hükümleri, TSRS 1'deki ilgili hükümlerle birlikte eşleştirilmiştir. TSRS 2'nin açıklamaların amaçları ile ilgili paragrafları bu dokümana dâhil edilmemiştir. Muafiyetlerle ilgili paragraflar bu dokümanın Ek'inde yer almaktadır.

Tablo 2.1 – TSRS ve ESRS arasında uyumlu olan iklimle ilgili açıklama hükümleri

TSRS	ESRS
YÖNETİŞİM	
TSRS 2.6(a)	ESRS 2.22(a)
TSRS 2.6(a)(i)	ESRS 2.22(b)
TSRS 2.6(a)(ii)	ESRS 2.23
TSRS 2.6(a)(iii)	ESRS 2.26(a)
TSRS 2.6(a)(iv)	ESRS 2.26(b)
TSRS 2.6(a)(v) TSRS 1.21(b)	ESRS 2.22(d) ESRS 2.29(b)–(c) ESRS E1.13 ESRS 1.124
TSRS 2.6(b)	ESRS 2.22(c)
TSRS 2.6(b)(i)	ESRS 2.22(c)(i)
TSRS 2.6(b)(ii)	ESRS 2.22(c)(iii)
STRATEJİ	
İklimle ilgili risk ve fırsatlar	
TSRS 2.10(a)	ESRS 2.48(a)
TSRS 2.10(b)	ESRS E1.18
TSRS 2.10(c) ³	ESRS 2.48(e)
TSRS 2.10(d) ⁴	ESRS 1.77(a)–(c) ESRS 1.78 ESRS 1.80 ESRS E1.AR11(b) ESRS 2.9(a)–(b)

³ TSRS 2'nin 10(c) paragrafı, risk ve fırsatların hangi zaman dilimlerinde gerçekleşmesinin beklendiğinin açıklanmasını zorunlu kılar. ESRS 2'nin 48(e) paragrafı, risk ve fırsatların öngörülen finansal etkilerinin hangi zaman dilimlerinde ortaya çıkmasının beklendiğinin açıklanmasını zorunlu kılar. Bu zaman dilimleri aynıysa, açıklamalar uyumlu olacaktır. Bu zaman dilimleri farklıysa, işletmenin ilave açıklamayı sağladığından emin olması gerekecektir.

⁴ TSRS 2'nin 10(d) paragrafı belirli bir zaman dilimi tanımlar ancak işletmenin kısa, orta ve uzun vadeyi nasıl tanımladığının ve bu tanımların stratejik kararlar almada kullanılan planlama dönemleriyle ne şekilde bağlantılı olduğunun açıklanmasını gerektirir. ESRS 1'in 77-78'inci paragrafları standartlaştırılmış

TSRS	ESRS
TSRS 2.12*	ESRS 1.10 ESRS 1.11 ESRS 1.30(a) ESRS 1.130 ESRS 1.131(b)
İş modeli ve değer zinciri	
TSRS 2.13(a)	ESRS 2.48(b)
TSRS 2.13(b)	ESRS 2.48(a)
Strateji ve karar alma	
TSRS 2.14(a)(i)	ESRS 2.47 ESRS 2.48(b) ESRS E1.AR8(b)
TSRS 2.14(a)(ii) ⁵	ESRS 2.68(b) ESRS E1.26 ESRS E1.28 ESRS E1.AR31
TSRS 2.14(a)(iii) ⁵	ESRS 2.68(b) ESRS E1.26 ESRS E1.28 ESRS E1.AR31
TSRS 2.14(a)(iv)*	ESRS E1.14 ESRS E1.16(a)-(i) ESRS E1.AR2-AR5 ESRS 2.69(a)-(b)
TSRS 2.14(a)(v)	ESRS 2.68(a)-(e) ESRS 2.69(a)-(c) ESRS E1.26-27
TSRS 2.14(b)	ESRS 2.69(a)-(c) ESRS E1.26
TSRS 2.14(c)	ESRS E1.16(j) ESRS 2.68(e)
Finansal durum, finansal performans ve nakit akışları	
TSRS 2.15(a)	ESRS 2.48(d)
TSRS 2.16(a)	ESRS 2.48(d) ESRS Ek II, Tablo 2 (ESRS'de tanımlanan terimler): mevcut finansal etkiler
TSRS 2.15(b)	ESRS 2.48(e)
TSRS 2.16(b)	ESRS 2.48(d)
TSRS 2.16(c)(i)-(ii)	ESRS 2.48(e)

zaman dilimi tanımları içermektedir, ancak önceden tanımlanmış orta veya uzun vadeli zaman dilimlerinin kullanılmasının ihtiyaca uygun olmayan bilgilerle sonuçlanması durumunda sapmalara izin vermektedir (Bkz.: ESRS 1'in 80'inci paragrafı). ESRS 2'nin 9'uncu paragrafı, işletmenin orta veya uzun vadeli zaman dilimlerine ilişkin tanımının standart tanımlardan farklı olması durumunda bu tanımların ve bunların uygulanma nedeninin açıklanmasını zorunlu kılar. Varsayılan zaman dilimlerinin kullanılması ve TSRS 2'nin 10(d) paragrafının gerektirdiği özel açıklamanın yapılması veya alternatif zaman dilimlerinin kullanılması durumunda, hem TSRS 2'nin 10(d) paragrafının hem de ESRS 2'nin 9'uncu paragrafının gerektirdiği açıklamaların yapılması durumunda, açıklamalar uyumlu hâle getirilir.

⁵ ESRS 2'nin 68(b) paragrafı, kilit eylemlerin kapsamının (yani; faaliyetler, yukarı ve/veya aşağı yönlü değer zinciri, coğrafyalar ve mevcutsa etkilenen paydaş grupları açısından kapsam) açıklanmasını gerektirir. ESRS'yi uygulayarak yukarı ve/veya aşağı yönlü değer zincirinin açıklanması, TSRS'yi uygulayarak dolaylı eylemlerin açıklanmasına karşılık gelir. ESRS'yi uygulayan işletme, değer zincirinin kapsamı da dâhil olmak üzere kilit eylemlerin kapsamını açıklarsa ve eylemlerini doğrudan (ESRS için kendi faaliyetlerindeki eylemlere karşılık gelir) veya dolaylı (ESRS için ESRS E1'in AR31 paragrafında belirtildiği gibi, değer zincirindeki eylemlere karşılık gelir) olarak sınıflandırırsa açıklamalar uyumlu hâle getirilir.

TSRS	ESRS
TSRS 2.16(d)	ESRS 2.48(e)
TSRS 2.17**	ESRS E1.AR70(a) ESRS E1.AR73(a) ESRS E1.AR74(a)
İklim dirençliliği	
TSRS 2.22(a)	ESRS E1.19
TSRS 2.22(a)(i)	ESRS E1.19(c) ESRS E1.AR8
TSRS 2.22(a)(ii)	ESRS E1.19(c) ESRS E1.AR8(a)
TSRS 2.22(a)(iii) (1-3)	ESRSE1.19(c) ESRS E1.AR8(b)
TSRS 2.22(b)(i) *	ESRS E1.19(a)-(c) ESRS E1.AR13(d)
TSRS 2.22(b)(i)(1)	ESRS E1.AR13(a)
TSRS 2.22(b)(i)(2) *	ESRS E1.21 ESRS E1.AR11(d) ESRS E1.AR12(c)
TSRS 2.22(b)(i)(3) *	ESRS E1.21 ESRS E1.AR11(d) ESRS E1.AR12(c)
TSRS 2.22(b)(i)(4) *	ESRS E1.20(c)(i) ESRS E1.AR12(c)
TSRS 2.22(b)(i)(5)	ESRS E1.AR13(b)
TSRS 2.22(b)(i)(6)	ESRS E1.AR13(b) ESRS E1.AR7(b)
TSRS 2.22(b)(i)(7)	ESRS E1.19(a) ESRS E1.AR13(d) ESRS E1.AR6
TSRS 2.22(b)(ii) *	ESRS E1.AR13(c)-(d)
TSRS 2.22(b)(iii)	ESRS E1.19(b)
TSRS 1.23 TSRS 1.B42(c)	ESRS E1.AR15 ESRS 1.90 ESRS 1.123-129
TSRS 2.23*	ESRS 1.131(b) ESRS 1.130 ESRS 1.11 ESRS 1.30(a)
RİSK YÖNETİMİ	
TSRS 2.25(a)	ESRS E1.20 ESRS E1.22 ESRS E1.23 ESRS E1.24
TSRS 2.25(a)(i)	ESRS 2.53(g)
TSRS 2.25(a)(ii)*	ESRS E1.21
TSRS 2.25(a)(iii)	ESRS 2.53(c)(ii)
TSRS 2.25(a)(iv)	ESRS 2.53(c)(iii)

TSRS	ESRS
TSRS 2.25(a)(v)	ESRS 2.53(e) ESRS 2.53(c) ESRS 2.65(a)
TSRS 2.25(a)(vi)	ESRS 2.53(h)
TSRS 2.25(b)*	ESRS 2.53(c) ESRS E1.20(c) ESRS E1.65(a) ESRS E1.19(b)-(c) ESRS E1.24
TSRS 2.25(c)	ESRS 2.53(e)-(f)
TSRS 2.26	ESRS 1.QC17 ESRS 1.115
METRİKLER	
TSRS 2.29(a)(i)(1-2)**	ESRS E1.44(a)-(b)
TSRS 2.29(a)(i)(3)** TSRS 2.B38-B57	ESRS E1.44(c) ESRS 1.62-67 ESRS 1.QC5 ESRS 1.69 ⁶ ESRS E1.AR39(b) ESRS E1.AR46(g)
TSRS 2.29(a)(iii) ⁷	ESRS 1.62 ESRS E1.AR39(a)
TSRS 2.29(a)(iii) (1-3)	ESRS E1.AR39(b) ⁸ ESRS 2.77(a) ESRS 2.80(i)
TSRS 2.29(a)(iv) *	ESRS E1.50
TSRS 2.29(a)(v) TSRS 2.B30 TSRS 2.B31	ESRS E1.49 ESRS E1.49(a) ESRS E1.AR45(d)
TSRS 2.29(a)(vi)(1) TSRS 2.B32	ESRS E1.51 ESRS E1.AR45(c) ESRS E1.AR46(c) ESRS E1.AR46(i)
TSRS 2.29(a)(vi)(2) *	ESRS 1.131(b) ESRS E1.AR46(b)
TSRS 2 B19	ESRS E1.AR42

⁶ TSRS 2'nin B38-B57 paragraflarında açıklanan zorunlu Kapsam 3 ölçüm çerçevesinin bir parçası olarak, TSRS 2'nin B43 ve B47 paragrafları, işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının doğrudan ölçümüne öncelik vermesini gerektirmektedir. ESRS 1'in 69 uncu paragrafı, işletmenin değer zinciri verilerine ilişkin tahminleri kullanmadan önce değer zinciri bilgilerini toplamak için makul bir çaba göstermesini gerektirmektedir. Standartlardaki her iki gereklilik de doğrudan ölçüm öncelik verilmesiyle sonuçlanmaktadır.

⁷ TSRS 2'nin 29(a)(ii) paragrafı, yetkili bir makam veya işletmenin kote olduğu borsa, sera gazı emisyonlarının farklı bir yöntem kullanılarak ölçülmesini zorunlu kılmadıkça, bir işletmenin sera gazı emisyonlarını Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı'na (2004, GHG Protokolü) uygun olarak ölçmesini gerektirmektedir. ESRS E1, metin içeriğinde Sera Gazı Protokolü'nden yararlanılarak oluşturulmuştur ve organizasyonel sınırlarla ilgili özel hükümlere sahiptir (Bkz: Bölüm 4.1(vii)). Ek rehberliğe ihtiyaç duyulduğunda, ESRS E1'in AR39(a) paragrafı, işletmelerin Sera Gazı Protokolü tarafından sağlanan ilkeleri, hükümleri ve rehberliği dikkate almasını zorunlu kılar ve işletmelerin ISO 14064-1:2018 veya Komisyon Tavsiyesi (AB) 2021/2279 tarafından öngörülen hükümleri dikkate almasına izin verir. ISO 14064-1'in GHG Protokolü raporlama kurallarından saptığı durumlarda; ESRS, kurumsal sınıra ilişkin hükümler (Bkz: Bölüm 4.1(vii)) ve Sera Gazı Protokolü dâhil olmak üzere ESRS E1'e göre raporlama yapılmasını zorunlu kılar. ESRS E1'i uygulaması gereken bir işletmenin, finansal kontrol yaklaşımı çerçevesinde konsolide edilen grubun emisyonlarını açıklarken Sera Gazı Protokolü'nün rehberliğine uyması beklenmektedir (Bkz:ESRS E1'in 50(a) paragrafı). Ayrıca, operasyonel kontrol altındaki işletmelerin, tesislerin ve varlıkların emisyonları için Bölüm 4.2'ye bakınız.

⁸ Uyum sağlamak için; Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullanılan yaklaşımın, girdilerin ve varsayımların açıklanması, TSRS 2'nin B40 paragrafında belirtilen özelliklere ilişkin bilgileri de içermelidir.

TSRS	ESRS
TSRS 2.B56(a)	ESRS E1.AR46(g)
TSRS 2.B56(b) ⁹	ESRS E1.AR46
TSRS 2.B34	ESRS E1.AR46(f)
TSRS 2.29(b)**	ESRS E1.67(a) ve (e)
TSRS 2.29(c)**	ESRS E1.66(a) ve (d)
TSRS 2.29(d)*	ESRS E1.64(c)
TSRS 2.29(e)*	ESRS E1.16(c) ve (e)-(f) ESRS E1.AR4
TSRS 2.29(f)	ESRS E1.62 ESRS E1.63(a) ve (c)
TSRS 2.29(g)(i)	ESRS 2.29(c) ESRS E1.13
TSRS 2.29(g)(ii)	ESRS E1.13
TSRS 2.31 TSRS 2.B65(e) TSRS 1.21(b)	ESRS E1.AR78 ESRS 1.123-129
TSRS 1.50(c)	ESRS 2.77(b)
TSRS 2.32*	ESRS 1.131(b)
HEDEFLER	
TSRS 2.33	ESRS 2.79 ESRS 2.80 ESRS E1.30 ESRS E1.34
TSRS 2.33(a) TSRS 2.B67 ¹⁰	ESRS 2.79(a) ESRS 2.80(b)
TSRS 2.33(b)	ESRS 2.80(a) ESRS E1.33
TSRS 2.33(c)	ESRS 2.80(c)
TSRS 2.33(d)	ESRS 2.80(e) ESRS E1.34(d)
TSRS 2.33(e)	ESRS 2.80(d) ESRS E1.34(c) ESRS E1.AR25
TSRS 2.33(f)	ESRS 2.80(e)
TSRS 2.33(g)**	ESRS 2.80(b) ESRS E1.34(a) ESRS E1.AR23
TSRS 2.33(h)	ESRS 2.80(f) ¹¹ ESRS E1.34(e)
TSRS 2.34(a) ¹²	ESRS E1.34(e)

⁹ TSRS 2'nin B56(b) paragrafı, işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ne ölçüde doğrulanmış girdiler kullanılarak ölçüldüğünün açıklanmasını zorunlu kılmaktadır. ESRS sürdürülebilirlik beyanları zorunlu olarak güvenceye tabidir. ESRS'yi uygulayan ve TSRS 2'deki açıklama hükümlerine de uyum sağlamak isteyen bir işletme, zorunlu güvencenin yerine getirilmesiyle sağlanan doğrulamanın kapsamını özellikle açıklamalıdır.

¹⁰ Metriğin işletme tarafından geliştirilmiş olması durumunda, TSRS 1'in 50'nci paragrafında yer alan açıklama hükümleri uygulanır.

¹¹ ESRS 2'nin 80(f) paragrafı, uygulanabilir olduğu durumlarda hedeflerin uluslararası politika hedefleriyle uyumlaştırılması da dâhil olmak üzere hedefleri tanımlamak için kullanılan metodolojilerin açıklanmasını zorunlu kılmaktadır. ESRS'de, uluslararası politika hedeflerinin iklim hedefleri için uygulanabilir olduğu kabul edilir.

¹² TSRS 2'nin 34(a) paragrafı, hedefin ve hedefi belirleme metodolojisinin üçüncü bir tarafça doğrulanıp doğrulanmadığının açıklanmasını gerektirir. TSRS

TSRS	ESRS
TSRS 2.34(b)	ESRS 2.80(j)
TSRS 2.34(c)	ESRS 2.80(j)
TSRS 2.34(d)	ESRS 2.80(i)
TSRS 2.35	ESRS 2.80(j)
TSRS 2.36(a)	ESRS E1.34(b)* ESRS E1.AR24
TSRS 2.36(b)	ESRS E1.34(b) ESRS E1.AR24
TSRS 2.36(d)	ESRS E1.34(e)
TSRS 2.36(e)(i)	ESRS E1.59(b) ESRS E1.61
TSRS 2.36(e)(ii)**	ESRS E1.59(a)-(b) ESRS E1.61(c) ESRS E1.AR62(c)

Bölüm 3. ESRS'den TSRS 2'ye (iklim): ESRS ile raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin; TSRS'yi de uygulayacağı zaman, her iki standart setine de uyum sağlamak için bilmesi gereken bilgilerdir.

Standartlar yüksek derecede uyumludur. ESRS ile raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin TSRS'ye de uyum sağlamak için ek bilgileri dikkate alması gereken sınırlı sayıda özel hüküm vardır.

Bu bölüm; işletmelerin, ESRS'yi uygulamaya başladıklarında dikkate almaları gereken alanları kapsamaktadır. Bölümde, TSRS'nin, ESRS'yi uygulayan bir işletmenin TSRS'ye de uygun raporlama yapmak için dikkate alması gereken ek bilgilere sahip olduğu alanlar vurgulanmaktadır.

Bölüm 3, ESRS ve TSRS ile birlikte okunmalıdır. Bölüm 3.1 ve 3.2'deki tablolar aşağıdakileri içermektedir:

- Konu başlığı: Ele alınan açıklama alanını kısaca açıklayan başlıktır,
- Açıklama: Her iki standart setindeki hükümlerin tanımlanması ve aralarındaki etkileşimin açıklanmasıdır,
- Dikkat edilecek hususlar: ESRS'yi uygulayan bir işletmenin TSRS'ye de uygun raporlama yapmak için dikkate alması gereken alanları vurgulamaktadır.

Bölüm 3.1, ESRS E1 ile raporlama yapmaya başlayan bir işletme tarafından dikkat edilecek hususları ele almaktadır. Bölüm 3.2, TSRS 2'de yer alıp ESRS'de kendisine karşılık gelen açıklama hükmü bulunmayan ilave hükümleri ele almaktadır.

2 Karar Gereklere'nin BC149 paragrafı, bu hükmeye ilişkin ilave açıklama getirmekte ve TSRS 2'deki "doğrulama" ifadesinin yalnızca, iklimle ilgili bir hedefin güncel iklim bilimiyle ilişkili olarak üçüncü bir tarafça test edilip edilmediği, edildiyse nasıl test edildiği ve onaylandığıyla ilgili olduğunu açıklığa kavuşturmaktadır. ESRS E1'in 34(e) paragrafı, hedeflerin dış denetimden geçip geçmediğinin açıklanmasını zorunlu kılmaktadır. TSRS 2 ve ESRS uygulayan işletmeler bu alanda her iki standart setinin gerekliliklerini karşılayan açıklamalar sunmalıdır. ESRS E1'de hedefler, Paris Anlaşması'nın amaçlarını desteklemek olarak tanımlanmıştır. ESRS uygulanarak hazırlanan sürdürülebilirlik beyanları zorunlu olarak güvence denetimine tabidir. ESRS'yi uygulayan işletmeler için metodolojinin ve güncel iklim bilimi ile tutarlılığının doğrulanması, hedefin kendisinin güvence sürecinin bir parçası olarak değerlendirilecektir.

3.1 ESRS ile raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin; TSRS'yi de uygulayacağı zaman, her iki standart setine de uyum sağlamak için bilmesi gereken bilgiler.

Konu Başlığı	(i) Geçiş planı varsayımları
Açıklama	TSRS 2'nin 14(a)(iv) paragrafı, işletmenin geçiş planının geliştirilmesinde kullanılan kilit varsayımlar ve geçiş planının dayanağı olan bağımlılıklara ilişkin bilgiler de dâhil olmak üzere, işletmenin sahip olduğu iklimle ilgili herhangi bir geçiş planının açıklanmasını zorunlu kılmaktadır. ESRS, bir işletmenin iklim değişikliğinin azaltılmasına yönelik geçiş planını açıklamasını (Bkz: ESRS E1'in 14'üncü paragrafı) ve bu plana dâhil edilmesi gereken ayrıntılı bilgileri listelemesini (Bkz: ESRS E1'in 16(a)-(g) paragrafları) ve ayrıca sera gazı emisyon azaltım hedeflerine, eylemlerine ve bu plana tahsis edilen kaynaklara atıfta bulunmasını zorunlu kılar. Ayrıca, ESRS E1'in 34(e) paragrafı ve ESRS 1'in 21'inci paragrafı da kullanılan kritik varsayımlara atıfta bulunur. Yürürlükte bir geçiş planının bulunmaması durumunda; işletme, geçiş planı benimseyip benimsemeyeceğini ve benimseyecekse ne zaman benimseyeceğini göstermelidir (Bkz: ESRS E1'in 17'nci paragrafı).
Dikkat edilecek hususlar	<i>ESRS'yi uygulayan ve aynı zamanda TSRS 2'ye de uyum sağlamak isteyen bir işletme, TSRS 2'nin 14(a)(iv) paragrafındaki hükümleri karşılamak amacıyla, ESRS E1'in zorunlu kıldığı açıklama aracılığıyla henüz belirtilmemiş olan tüm kilit varsayımların ve bağımlılıkların açıklamaya dâhil edildiğinden emin olmalıdır.</i>
Konu Başlığı	(ii) Senaryo analizi
Açıklama	Her iki standart seti de senaryo analizinin kullanımını ele almaktadır. Ancak, aşağıda açıklandığı üzere, belirli koşullar altında senaryo analizine ilişkin bir farklılık ortaya çıkabilir. Senaryo analizinin hazırlanması İklim dirençliliği hakkında bilgi sağlamak amacıyla, TSRS 2'nin 22'nci paragrafı; işletmenin, iklim dirençliliğini değerlendirmek için içinde bulunduğu şartlarla orantılı bir yaklaşım kullanarak (Bkz: TSRS 2'nin B1-B18 paragrafları) iklimle ilgili senaryo analizi kullanmasını zorunlu kılar. TSRS 2'nin B18 paragrafı, işletmenin iklimle ilgili senaryo analizini en azından stratejik planlama döngüsüne uygun olarak güncellemesini zorunlu kılar. TSRS 2'nin 25(a)(ii) ve 25(b) paragrafları; işletmenin, risk ve fırsatları belirlemek için senaryo analizi kullanıp kullanmadığının ve nasıl kullandığının açıklanmasını zorunlu kılar. ESRS E1 senaryo analizinin kullanılmasını zorunlu kılmaz ancak bir işletmenin; kısa, orta ve uzun vadede fiziksel riskler ve geçiş riskleri ile fırsatların belirlenmesine ve değerlendirilmesine bilgi sağlamak için iklimle ilgili senaryo analizini nasıl kullandığının açıklanmasını zorunlu kılar (Bkz: ESRS E1'in 21'inci paragrafı). ESRS E1; bir işletmenin, aşağıdaki konularda iklimle ilgili senaryo analizini nasıl kullandığını açıklamasını gerektirir (Bkz: ESRS E1'in AR13-AR15 paragrafları): 1. Kısa, orta ve uzun vadede fiziksel riskler ile geçiş risklerinin ve fırsatların belirlenmesine ve değerlendirilmesine bilgi sağlanmasında (Bkz: ESRS E1'in 21'inci paragrafı); 2. Dirençlilik analizinin gerçekleştirilmesinde (Bkz: ESRS E1'in 19(b) paragrafı); 3. Öngörülen finansal etkilerin değerlendirilmesinin desteklenmesinde (Bkz: ESRS E1'in 65'inci ve AR11-AR15 paragrafları); ve 4. Çevresel, toplumsal, teknolojik, piyasayla ve politikayla ilgili gelişmelerin tespit edilmesinde ve hedeflerin belirlenmesi için karbonsuzlaşma araçlarının belirlenmesinde (Bkz: ESRS E1'in AR30(c) paragrafı). Senaryo analizi girdilerinin açıklanması TSRS 2'nin 22(b)(i)(2-4) paragrafı; senaryo analizinin çok çeşitli senaryoları kapsayıp kapsamadığının, senaryoların fiziksel risklerle mi yoksa geçiş riskleriyle mi ilişkili olduğunun ve işletmenin iklim değişikliğiyle ilgili en güncel uluslararası anlaşmayla uyumlu bir senaryo kullanıp kullanmadığının açıklanmasını gerektirir. ESRS E1'in AR11(d) paragrafı, yüksek emisyonlu iklim senaryoları tarafından iklimle ilgili tehlikelerin belirlenmesine bilgi sağlanıp sağlanmadığının ve sağlanıyorsa nasıl sağlandığının açıklanmasını zorunlu kılar. ESRS E1'in AR12(c) paragrafı, geçiş risklerinin ve fırsatların değerlendirilmesinde Paris Anlaşması ile tutarlı en az bir senaryonun dikkate alınıp alınmadığının ve alındıysa nasıl alındığının açıklanmasını gerektirmektedir. Bu hüküm, geçiş riski değerlendirmesi için diğer senaryoların kullanılmasını ve açıklanmasını yasaklamamaktadır.

	Senaryo analizindeki kilit varsayımların açıklanması TSRS 2'nin 22(b)(ii)(1-5) paragrafı, işletmenin senaryo analizinde kullandığı kilit varsayımların açıklanmasını zorunlu kılar ve açıklanması gereken kilit varsayımların bir listesini içerir. ESRS E1'in AR13(c)-(d) paragrafı; işletmenin, risk ve fırsatların belirlenmesine bilgi sağlamak için (örneğin, kilit güçler, itici unsurlar, girdiler ve kısıtlamalar) senaryo analizini nasıl kullandığının açıklanmasını gerektirir.
Dikkat edilecek hususlar	<i>ESRS'yi uygulayan ve aynı zamanda TSRS 2'ye de uyum sağlamak isteyen bir işletme, iklim dirençliliğini değerlendirmek için içinde bulunduğu şartlarla orantılı bir senaryo analizi gerçekleştirmelidir (TSRS 2'nin B1-B18 paragraflarını uygulayarak).</i> <i>Açıklamalarla ilgili olarak işletme, TSRS 2'nin 22(b)(i)(2-3) ve 22(b)(ii)(1-5) paragraflarında yer alan özel açıklama hükümlerine uyulmasını sağlamalıdır.</i> <i>Bunu yaparken ESRS'nin; işletmenin, fiziksel riskler için yüksek emisyon senaryoları kullanıp kullanmadığını, kullanıyorsa nasıl kullandığını ve geçiş riskleri için 1,5°C derece ile uyumlu bir senaryo kullanıp kullanmadığını açıklamasını gerektirdiği unutulmamalıdır. Bu senaryoların kullanılması, geçiş riskleri ve fiziksel riskler için çok çeşitli senaryoların kullanılıp kullanılmadığının değerlendirilmesiyle ilgilidir. TSRS'ye de uymak için işletmeler; TSRS 2'nin 22(b)(i)(2-3) paragrafına göre, analizin iklimle ilgili çok çeşitli senaryoları içerip içermediğini ve analiz için kullanılan iklimle ilgili senaryoların iklimle ilgili geçiş riskleriyle mi yoksa iklimle ilgili fiziksel risklerle mi ilişkili olduğunu açıkça belirtmelidir. ESRS E1'in AR12(c) paragrafı, TSRS 2'nin 22(b)(i)(4) paragrafı ile aynı bilgilerin sağlanmasını zorunlu kılar.</i> <i>İşletmenin, ESRS E1'in AR13(c)-(d) paragrafını uygularken her iki standart setindeki hükümleri karşılayan senaryo analizinde kullanılan kilit varsayımlara ilişkin açıklamalara yer verdiğinden emin olması gerekir.</i> <i>Ayrıca, Bölüm 4.1(i)'ye bakınız.</i>
Konu Başlığı	(iii) Sektör bazlı metrikler
Açıklama	Her iki standart seti de önemli olduğunda sektör bazlı (veya sektöre özgü) bilgilerin sağlanmasını zorunlu kılar. TSRS 2; işletmenin, gelecekteki finansal yeterliliğini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek iklimle ilgili risk ve fırsatların belirlenmesi (Bkz: TSRS 2'nin 12'nci paragrafı), TSRS 2'nin 13-22'nci paragraflarındaki açıklama hükümlerini karşılayacak açıklamaların hazırlanması (Bkz: TSRS 2'nin 23'üncü paragrafı), açıklanacak sektör bazlı metriklere karar verilmesi (Bkz: TSRS 2'nin 32'nci paragrafı) ve hedeflerin oluşturulması ve izlenmesinde kullanılan metriklerin belirlenmesi ve açıklanması (Bkz: TSRS 2'nin 37'nci paragrafı) konularında TSRS 2'nin Sektör Bazlı Uygulanmasına İlişkin Rehber'e başvurmasını ve uygulanabilirliğini değerlendirmesini gerektirmektedir. ESRS'de sektöre özgü standartlar bulunmadığından, işletmeler; ESRS 1'deki geçiş hükmünü de dikkate alarak (Bkz: ESRS 1'in 131(b) paragrafı), kendi özel durumlarına karşılık gelen önemli hususlara ilişkin işletmeye özgü bilgileri raporlamalıdır. Bir işletme, ESRS'yi uygulayarak işletmeye özgü açıklamalar sağlarken ilave açıklamalar için muhtemel bir kaynak olarak TSRS'yi dikkate almalıdır (Bkz: ESRS 1'in AR4 paragrafı). Bu durumda işletme; yukarıda bahsedilen ESRS 1'deki geçiş hükmüne uygun olarak, işletmeye özgü açıklamaları hazırlarken TSRS'nin sektöre özgü materyallerini dikkate almalıdır.
Dikkat edilecek hususlar	<i>İşletmeyle ilgili ESRS sektöre özgü standartlar yürürlükte olmadığı sürece: ESRS E1'i kullanan ve aynı zamanda TSRS 2'ye uyum sağlamak isteyen bir işletmenin, yukarıda açıklanan durumlarda, ESRS 1'in 131(b) paragrafındaki geçiş hükmüne uygun olarak, TSRS 2'nin Sektör Bazlı Uygulanmasına İlişkin Rehber'deki iklimle ilgili açıklama konularına ve metriklere başvurması ve bunları dikkate alması gerekir. ESRS sektöre özgü standartların yayımlanmasını takiben, farklı birlikte çalışabilirlik hususları geçerli olacaktır.</i>

Konu Başlığı (iv) Sera gazı emisyonları: ayrıştırma	
Açıklama	TSRS 2'nin 29(a)(iv) paragrafı, işletmenin Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını aşağıdakiler arasında ayrıştırmasını zorunlu kılmaktadır: (1) Konsolide edilen grup (örneğin, TFRS'leri uygulayan bir işletme için bu grup ana şirket ve onun konsolide edilen bağlı ortaklıklarından oluşacaktır); ve (2) Konsolide edilen grup dışında kalan diğer yatırım yapılanlar (örneğin, TFRS'leri uygulayan bir işletme için bu yatırımlar; iştirakleri, iş ortaklıklarını ve konsolide edilmeyen bağlı ortaklıkları içerecektir). ESRS E1'in 50'nci paragrafı, işletmenin Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını aşağıdakiler arasında ayrıştırmasını zorunlu kılmaktadır: (1) Konsolide edilen grup (ana ortaklık ve bağlı ortaklıkları); ve (2) Konsolide edilen grubun finansal tablolarında konsolidasyona tabi tutulmayan iştirakler, iş ortaklıkları veya konsolide edilmeyen işletmeler gibi yatırım yapılan işletmelerin yanı sıra, operasyonel kontrolün işletmede olduğu, tüzel kişilik olarak yapılandırılmamış müşterek anlaşmalar (yani, müştereken kontrol edilen faaliyetler ve varlıklar) olan sözleşmeye bağlı anlaşmalar.
Dikkat edilecek hususlar	<i>İşletmenin faaliyetleri; emisyonların, ESRS E1 ve TSRS 2'ye göre farklı şekillerde ayrıştırılmasını gerektiriyorsa, her iki standart setine de uyum sağlamak için iki farklı ayrıştırma sunulması gerekecektir. Ayrıca Bölüm 4.1(ii) ve Tablo 4.2.2.'ye bakınız.</i>
Konu Başlığı (v) İklimle ilgili fırsatlar	
Açıklama	TSRS 2'nin 29(d) paragrafı, iklimle ilgili fırsatlarla uyumlu işletme faaliyetlerinin miktarının ve yüzdesinin açıklanmasını zorunlu kılar. ESRS E1'in 64(c) paragrafı, iklimle ilgili önemli fırsatlardan yararlanma potansiyelinin açıklanmasını zorunlu kılar; ESRS E1'in 69'uncu paragrafı ise bu açıklamanın bir parçası olarak işletmenin, erişiminin olduğu veya olabileceği düşük karbonlu ürün ve hizmetlerden veya adaptasyon çözümlerinden kaynaklanan maliyet tasarruflarını ve potansiyel pazar büyüklüğünü veya net gelirdeki potansiyel değişiklikleri dikkate almasını zorunlu kılar.
Dikkat edilecek hususlar	<i>ESRS E1'deki 'potansiyel pazar büyüklüğü veya net gelirden beklenen değişiklikler', TSRS 2'deki 'işletme faaliyetlerinin miktarı ve yüzdesi'ne karşılık gelmektedir. ESRS E1'i kullanan ve TSRS 2'ye uyum sağlamak isteyen bir işletme, ESRS E1'in 64(c) paragrafını uygulayarak yapılan açıklamaların TSRS 2'nin 29(d) paragrafında yer alan hükümlere de uygun olmasını sağlamalıdır.</i>
Konu Başlığı (vi) Sermaye dağıtımı	
Açıklama	TSRS 2'nin 29(e) paragrafı, iklimle ilgili risk ve fırsatlara yönelik sermaye harcaması, finansman veya yatırım miktarının açıklanmasını gerektirmektedir. Bu açıklama azaltım eylemleri ile sınırlı değildir. ESRS E1'in 16(c) ve (e)-(f) paragrafları, bir işletmenin geçiş planının uygulanmasını destekleyen finansman ve yatırımları açıklayan açıklama hükümleri içerir ve ESRS E1'in 29(c) paragrafı, gerçekleştirilen veya gerçekleştirilmesi planlanan eylemleri uygulamak için gereken önemli miktarda yatırım harcaması veya faaliyet giderinin açıklanmasını zorunlu kılar. Geçiş planları da dâhil olmak üzere iklimle ilgili hedeflere ve eylemlere ulaşmaya yönelik kullanılan kaynaklara ilişkin ESRS'deki açıklama hükümleri, TSRS 2'deki sermaye dağıtımına ilişkin açıklama hükümlerine karşılık gelmektedir.
Dikkat edilecek hususlar	<i>ESRS'yi uygulayan ve aynı zamanda TSRS 2'ye de uyum sağlamak isteyen bir işletme, ESRS E1'i uygulayarak yaptığı açıklamaların TSRS 2'nin 29(e) paragrafında yer alan hükümlere de uygun olmasını sağlamalıdır.</i>

Konu Başlığı	(vii) Karbon kredileri: diğer tüm faktörler
Açıklama	TSRS 2'nin 36(e)(iv) paragrafı, işletmenin kullanmayı planladığı karbon kredilerinin güvenilirliğinin ve bütünlüğünün anlaşılması için gerekli olan diğer tüm faktörlerin açıklanmasını ve TSRS 2'nin 36(e)(ii) paragrafı karbon kredilerin hangi programlar tarafından doğrulanacağını veya sertifikalandırılacağını açıklanmasını zorunlu kılar. ESRS Ek II 'ESRS'de tanımlanan terimler' karbon kredilerini 'tanınmış kalite standartlarına göre çıkarılan ve doğrulanan' araçlar olarak tanımlamaktadır. Ayrıca; ESRS E1-7, karbon nötrlüğü hakkında yapılan ulusal beyanlarla ilgili krediler hakkında bilgiler de dâhil olmak üzere karbon kredilerinin özellikleri hakkında ek hükümler içermektedir (Bkz: ESRS E1'in 61'inci ve AR61-AR62 paragrafları). Özellikle, ESRS E1'in 61(c) paragrafı, tanınmış kalite standartlarına atıf yapmak da dâhil olmak üzere, kullanılan karbon kredilerinin güvenilirliği ve doğruluğuna atıfta bulunmaktadır.
Dikkat edilecek hususlar	<i>ESRS E1'i uygulayan ve aynı zamanda TSRS 2'ye de uyum sağlamak isteyen bir işletme, karbon kredilerinin özelliklerine ilişkin açıklamalarının TSRS 2'deki hükümleri karşıladığından emin olmalıdır.</i> <i>Ayrıca Bölüm 4.1(iii)'ye bakınız.</i>

3.2. TSRS 2'deki ilave hükümler

TSRS 2; finanse edilen emisyonlar hakkında ESRS E1'de kendilerine karşılık gelen açıklama hükmü bulunmayan, iklimle ilgili ilave açıklamalar gerektirmektedir.

Konu Başlığı	(i) Finanse edilen emisyonlar
Açıklama	Her iki standart seti de finanse edilen emisyon miktarının açıklanmasıyla ilgili hükümler içermektedir (yani her ikisi de Kategori 15 Kapsam 3 emisyon miktarının açıklanmasını zorunlu kılmaktadır). TSRS 2'nin 29(a)(vi)(2) ve B58-B63 paragrafları; varlık yönetimi, ticari bankacılık veya sigortacılık faaliyetleri yürüten işletmeler için geçerli olan Kapsam 3 Kategori 15 sera gazı emisyonlarına ilişkin belirli ilave açıklama hükümleri içermektedir. ESRS sektöre özgü standartlar yürürlükte olmadığı sürece, eğer Kapsam 3 Kategori 15 sera gazı emisyonları önemliyse; işletmenin, TSRS 2 de dâhil olmak üzere mevcut rehberleri kullanarak söz konusu emisyonlarla ilgili sektöre özgü açıklamaları belirlemek için ESRS 1'in 131(b) paragrafındaki geçiş hükmünü kullanması beklenmektedir. ESRS E1'in AR46 paragrafı, finans kuruluşlarının Karbon Muhasebesi Finansalları Ortaklığı'nın (PCAF) Finans Sektörü için Sera Gazı Muhasebe ve Raporlama Standardı'nı, özellikle de 'Finanse Edilen Emisyonlar' başlıklı A bölümünü dikkate almalarını gerektirmektedir.
Dikkat edilecek hususlar	<i>ESRS E1'i uygulayan; varlık yönetimi, ticari bankacılık veya sigortacılık faaliyetleri yürüten ve aynı zamanda TSRS 2'ye de uyum sağlamak isteyen bir işletme, TSRS 2'nin 29(a)(vi)(2) ve B58-B63 paragraflarının gerektirdiği bilgileri sağlamalıdır.</i>

Bölüm 4. TSRS 2'den (iklim) ESRS'ye: TSRS ile raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin; ESRS'yi de uygulayacağı zaman, her iki standart setine de uyum sağlamak için bilmesi gereken bilgilerdir.

Bu bölüm, TSRS ile raporlama yapmaya başlayan işletmelerin aynı zamanda ESRS ile de uyumlu raporlama yapmak için dikkate almaları gereken alanları kapsamaktadır. Bölüm 4, ESRS ve TSRS ile birlikte okunmalıdır.

Bölüm 4.1, TSRS ile raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin dikkate alması gereken noktaları ele almaktadır. Bölüm 4.2, ESRS'deki artımlı hükümleri¹³ ve TSRS 1 veya TSRS 2'de kendisine karşılık gelen açıklama hükmü bulunmayan iklimle ilgili ilave açıklamaları¹⁴ ele almaktadır.

4.1 TSRS ile raporlama yapmaya başlayan bir işletme için yapılacak seçimler

Bölüm 4.1'deki tablo, TSRS ile raporlama yapmaya başlayan işletmelerin dikkate almaları gereken alanları kapsamaktadır. Tablo aşağıdakileri içermektedir:

- Konu başlığı: Ele alınan açıklama alanını kısaca açıklayan başlıktır,
- Açıklama: Her iki standart setindeki hükümlerin tanımlanması ve aralarındaki etkileşimin açıklanmasıdır,
- Dikkate edilecek hususlar: TSRS ile raporlama yapmaya başlayan bir işletmenin ESRS'ye de uygun raporlama yapmak için dikkate alması gereken alanları vurgulamaktadır.

¹³ Artımlı hükümler, Bölüm 3'te açıklanan uyumlu hükümleri de içeren ESRS'deki bir paragrafta yer alan hükümlerdir.

¹⁴ İlave hükümler, ESRS'de yer alıp TSRS 2'de kendisine karşılık gelen bir paragraf ya da hüküm bulunmayan paragraflardır.

Konu Başlığı	(i) Senaryo analizi
Açıklama	Her iki standart seti de senaryo analizinin kullanımını ele almaktadır. Ancak, aşağıda açıklandığı üzere, belirli koşullar altında senaryo analizine ilişkin bir farklılık ortaya çıkabilir. <i>Senaryo analizinin hazırlanması</i> TSRS 2'nin 22'nci paragrafı; işletmenin, iklim dirençliliğini değerlendirmek amacıyla içinde bulunduğu şartlarla orantılı bir yaklaşım kullanarak (Bkz: TSRS 2'nin B1-B18 paragrafları) iklimle ilgili senaryo analizi kullanmasını gerektirir. TSRS 2'nin 25(a)(ii) ve 25(b) paragrafları; işletmenin, risk ve fırsatları belirlemek için senaryo analizi kullanıp kullanmadığının ve nasıl kullandığının açıklanmasını zorunlu kılar. ESRS E1 senaryo analizinin kullanılmasını zorunlu kılmaz ancak bir işletmenin; kısa, orta ve uzun vadede fiziksel riskler ve geçiş riskleri ile fırsatların belirlenmesine ve değerlendirilmesine bilgi sağlamak için iklimle ilgili senaryo analizini nasıl kullandığının açıklanmasını zorunlu kılar (Bkz: ESRS E1'in 21'inci paragrafı). ESRS E1; bir işletmenin, aşağıdaki konularda iklimle ilgili senaryo analizini nasıl kullandığını açıklamasını gerektirir (Bkz: ESRS E1'in AR13-AR15 paragrafları): 1. Kısa, orta ve uzun vadede fiziksel riskler ile geçiş risklerinin ve fırsatların belirlenmesine ve değerlendirilmesine bilgi sağlanmasında (Bkz: ESRS E1'in 21'inci paragrafı); 2. Dirençlilik analizinin gerçekleştirilmesinde (Bkz: ESRS E1'in 19(b) paragrafı); 3. Öngörülen finansal etkilerin değerlendirilmesinin desteklenmesinde (Bkz: ESRS E1'in 65'inci ve AR11-AR15 paragrafları); ve 4. Çevresel, toplumsal, teknolojik, piyasayla ve politikayla ilgili gelişmelerin tespit edilmesinde ve hedeflerin belirlenmesi için karbonsuzlaşma araçlarının belirlenmesinde (Bkz: ESRS E1'in AR30(c) paragrafı). <i>Paris Anlaşması ile tutarlı senaryoların kullanılması</i> TSRS 2'nin 22(b)(i)(2-4) paragrafı; senaryo analizinin çok çeşitli senaryoları kapsayıp kapsamadığının, senaryoların fiziksel risklerle mi yoksa geçiş riskleriyle mi ilişkili olduğunun ve işletmenin iklim değişikliğiyle ilgili en güncel uluslararası anlaşmayla uyumlu bir senaryo kullanıp kullanmadığının açıklanmasını gerektirir. ESRS E1'in AR11(d) paragrafı, yüksek emisyonlu iklim senaryoları tarafından iklimle ilgili tehlikelerin belirlenmesine bilgi sağlanıp sağlanmadığının ve sağlanıyorsa nasıl sağlandığının açıklanmasını zorunlu kılar. ESRS E1'in AR12(c) paragrafı, geçiş risklerinin ve fırsatların değerlendirilmesinde Paris Anlaşması ile tutarlı en az bir senaryonun dikkate alınıp alınmadığının ve alındıysa nasıl alındığının açıklanmasını gerektirmektedir. Bu hüküm, geçiş riski değerlendirmesi için diğer senaryoların kullanılmasını ve açıklanmasını yasaklamamaktadır.
Dikkat edilecek hususlar	<i>TSRS 2'yi uygulayan ve aynı zamanda ESRS'ye de uyum sağlamak isteyen bir işletmenin, risklerin ve fırsatların değerlendirilmesine bilgi sağlamak ve işletmenin iklim değişikliğine ilişkin dirençliliğini tanımlamak için senaryo analizinin sonuçlarını kullanması gerekecektir. İşletme ayrıca, Paris Anlaşması ile tutarlı en az bir senaryoyu dikkate alıp almadığını ve nasıl dikkate aldığını açıklamalıdır (Bkz: ESRS E1'in AR12(c) paragrafı).</i> <i>Ayrıca, Bölüm 3.1(ii)'ye bakınız.</i>

Konu Başlığı	(ii) Sera gazı emisyonları: ayrıştırma
Açıklama	TSRS 2'nin 29(a)(iv) paragrafı, işletmenin Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını aşağıdakiler arasında ayrıştırmasını zorunlu kılmaktadır: (1) konsolide edilen grup (örneğin, TFRS'leri uygulayan bir işletme için bu grup ana şirket ve onun konsolide edilen bağlı ortaklıklarından oluşacaktır); ve (2) konsolide edilen grup dışında kalan diğer yatırım yapılanlar (örneğin, TFRS'leri uygulayan bir işletme için bu yatırımlar; iştirakleri, iş ortaklıklarını ve konsolide edilmeyen bağlı ortaklıkları içerecektir). ESRS E1'in 50'nci paragrafı, işletmenin Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını aşağıdakiler arasında ayrıştırmasını zorunlu kılmaktadır: (1) konsolide edilen grup (ana ortaklık ve bağlı ortaklıkları); ve (2) konsolide edilen grubun finansal tablolarında konsolidasyona tabi tutulmayan iştirakler, iş ortaklıkları veya konsolide edilmeyen işletmeler gibi yatırım yapılan işletmelerin yanı sıra, operasyonel kontrolün işletmede olduğu, tüzel kişilik olarak yapılandırılmamış müşterek anlaşmalar (yani, müştereken kontrol edilen faaliyetler ve varlıklar) olan sözleşmeye bağlı anlaşmalar.
Dikkat edilecek hususlar	<i>İşletmenin faaliyetleri; emisyonların, ESRS E1 ve TSRS 2'ye göre farklı şekillerde ayrıştırılmasını gerektiriyorsa, her iki standart setine de uyum sağlamak için iki farklı ayrıştırma sunulması gerekecektir. Ayrıca Bölüm 3.1(iv), Bölüm 4.1(vii) ve Tablo 4.2.2.'ye bakınız.</i>

Konu başlığı	(iii) Karbon kredileri
Açıklama	<i>Karbon kredisinin tanımı</i> TSRS 2'nin 36(e) paragrafı; bir işletmenin, herhangi bir net sera gazı emisyonu hedefine ulaşmak için sera gazı emisyonlarını denkleştirmek üzere planlanan karbon kredisi kullanımını açıklamasını gerektirmektedir. TSRS 2'nin 36(e)(ii) paragrafı; bir işletmenin, karbon kredilerinin hangi üçüncü taraf programınca doğrulanacağını veya sertifikalandırılacağını açıklamasını gerektirmektedir. ESRS; karbon kredilerini, 'tanınmış kalite standartlarına göre çıkarılan ve doğrulanan' araçlar olarak tanımlamaktadır. Tanınmış kalite standartlarına göre doğrulanmayan karbon kredileri (ESRS Ek II'de tanımlanmıştır) 'karbon kredisi' tanımını karşılamaz ve ESRS'yi uygularken raporlanamaz. ESRS E1'in 59(a) paragrafı, tanınmış kalite standartlarına göre doğrulanan ve raporlama döneminde iptal edilen toplam karbon kredisi miktarının açıklanmasını gerektirmektedir. ESRSE1 ayrıca, karbon kredilerini sadece işletmenin değer zinciri dışındaki azaltımlar veya uzaklaştırmalarla ilgili olarak tanımlar (Bkz: ESRS E1'in 56(b) paragrafı) ve değer zinciri içindeki sera gazı uzaklaştırma ve depolama projeleri için ayrı açıklama hükümleri getirir. TSRS 2, değer zincirinin içinden veya dışından kaynaklanan karbon kredileri arasında bir ayırım yapmaz. Sera gazı nötrlüğüne ilişkin kamusal beyanların karbon kredilerinin kullanımını içermesi durumunda, ESRS E1'in 61(c) paragrafı, tanınmış kalite standartlarına atıfta bulunmak da dâhil olmak üzere, kullanılan karbon kredilerinin güvenilirliği ve doğruluğu hakkında bir açıklama yapılmasını gerektirir. <i>Karbon kredilerinin kullanımı</i> TSRS 2'nin 36(e) paragrafı; bir işletmenin, herhangi bir net sera gazı emisyonu hedefine ulaşmak için sera gazı emisyonlarını denkleştirmek üzere planlanan karbon kredisi kullanımını açıklamasını gerektirmektedir. ESRSE1'in 59(a)-(b) paragrafı; bir işletmenin, raporlama döneminde iptal edilen karbon kredilerinin toplam tutarını, gelecekte iptal edilecek karbon kredilerinin toplam tutarını ve bunların mevcut sözleşmeye bağlı anlaşmalara dayanıp dayanmadığını açıklamasını gerektirir. ESRS E1'in 34(b) paragrafı, işletmenin sera gazı emisyonu hedeflerine ulaştığını iddia etmek için karbon kredilerini kullanmasına izin vermez.

Dikkat edilecek hususlar	<i>TSRS 2'yi uygulayan ve aynı zamanda ESRS E1'e de uyum sağlamak isteyen bir işletme; doğrulanmamış veya kalite standardı olarak tanınmayan programlar kapsamında doğrulanmış karbon kredilerinin veya değer zinciri içinde ortaya çıkan karbon kredilerinin, ESRS'yi uygularken 'karbon kredisi' olarak açıklanamayacağını ve bu nedenle, söz konusu karbon kredilerinin hariç tutulacağını bilmelidir. Buna ek olarak, bir işletme ESRS'yi uygularken sadece raporlama döneminde iptal edilen karbon kredilerini raporlayabilir. Planlanan karbon kredisi kullanımına ek olarak, bir işletme, ESRS'yi uygularken raporlama döneminde iptal edilen karbon kredilerini de raporlamak zorundadır (Bkz:Tablo 4.2.2).</i> <i>TSRS 2'yi uygulayan ve ESRS'ye uyum sağlamak isteyen bir işletme; karbon kredileri ile ilgili açıklamaların – karbon kredilerinin güvenilirlikleri ve doğrulukları da dâhil olmak üzere- ESRS E1'deki hükümleri karşıladığından emin olmalıdır.</i> <i>TSRS 2; bir işletme tarafından kullanılan ve ESRS E1-7 kapsamında ESRS raporlamasının dışında tutulan karbon kredileri hakkında açıklama yapılmasını gerektirebileceğinden, bir işletmenin hem ESRS hem de TSRS 2'nin hükümlerini karşılamak için karbon kredileri hakkında sağlanan bilgileri ayrıştırması gerekebilir.</i> <i>Bir işletme; ESRS E1'i uygulayarak karbon kredilerini, sera gazı emisyonu hedeflerine ulaştığını iddia etmek için kullanmamalıdır (Bkz: Bölüm 4.1(vi) sera gazı emisyon azaltım hedefleri). Ayrıca, Bölüm 3.1(vii)'ye bakınız.</i>
Konu başlığı	(iv) Niceliksel bilgi: münferit bir tutar veya tutar aralığı
Açıklama	TSRS 2'nin 17'nci paragrafı; bir işletmenin, mevcut ve öngörülen finansal etkilere ilişkin nicel finansal bilgileri açıklarken münferit bir tutarı veya tutar aralığını sunmasına izin vermektedir. ESRS E1, öngörülen finansal etkilerin sadece belirli durumlarda tutar aralığı olarak açıklanmasına izin vermektedir (Bkz: ESRS E1'in AR70(a), AR73(a) ve AR74(a) paragrafları).
Dikkat edilecek hususlar	<i>TSRS 2'yi uygulayan ve aynı zamanda ESRS E1'e de uyum sağlamak isteyen bir işletme, yalnızca ESRS E1'i izin verdiği durumlarda bir tutar aralığı belirtmelidir. Diğer tüm durumlarda münferit bir miktar sunulmalıdır.</i>
Konu başlığı	(v) İklimle ilgili fiziksel ve geçiş riskleri
Açıklama	TSRS 2 Paragraf 29(b)-(c), iklimle ilgili fiziksel ve geçiş risklerine karşı kırılgan varlıkların veya işletme faaliyetlerinin miktarının ve yüzdesinin açıklanmasını gerektirmektedir. TSRS 2; bu açıklamanın, adaptasyon veya azaltım eylemleri dikkate alınmadan önce veya sonra mı yapılacağını açıkça belirtmemektedir. ESRS E1'in 66(a) ve 67(a) paragrafları; iklim değişikliği adaptasyon ve azaltım eylemleri dikkate alınmadan önce, önemli fiziksel risk (Bkz: ESRS E1'in 66(a) paragrafı) ve önemli geçiş riski (Bkz: ESRS E1'in 67(a) paragrafı) altındaki varlıkların parasal tutarının ve yüzdesinin açıklanmasını zorunlu kılar. ESRS E1'in 66(b) ve 67(b) paragrafları, iklim değişikliği eylemlerinde ele alınan önemli fiziksel risk (Bkz: ESRS E1'in 66(b) paragrafı) ve önemli geçiş riski (Bkz: ESRS E1'in 67(b) paragrafı) altındaki varlıkların parasal tutarının açıklanmasını zorunlu kılar. ESRS E1'in 66(d) ve 67(e) paragrafları, önemli fiziksel risklere ve geçiş risklerine tabi işletme faaliyetlerinden elde edilen net gelirin parasal tutarının ve yüzdesinin açıklanmasını zorunlu kılar.

Dikkat edilecek hususlar	<i>TSRS 2'yi uygulayan ve aynı zamanda ESRS E1'e de uyum sağlamak isteyen ve azaltım veya adaptasyon eylemlerinden sonra iklimle ilgili risklere karşı kırılgan olan varlıkların ve işletme faaliyetlerinden elde edilen net gelirin tutarını ve yüzdesini açıklayan bir işletmenin şunları açıkladığından emin olması gerekecektir: (i) iklim değişikliği eylemlerinde ele alınan, önemli fiziksel risk (Bkz: ESRS E1'in 66(b) paragrafı) ve önemli geçiş riski (Bkz: ESRS E1'in 67(b) paragrafı) altındaki varlıkların yüzdesi ve (ii) iklim değişikliği azaltım veya adaptasyon eylemleri dikkate alınmadan önce, önemli fiziksel risk (Bkz: ESRS E1'in 66(a) paragrafı) ve önemli geçiş riski (Bkz: ESRS E1'in 67(a) paragrafı) altındaki varlıkların parasal tutarı ve yüzdesi (yani, 'brüt').</i>
Konu başlığı	(vi) Sera gazı emisyonu azaltım hedefleri
Açıklama	TSRS 2, sera gazı emisyonu hedeflerine atıfta bulunur, ancak sera gazı emisyon azaltım hedeflerine atıfta bulunmaz. Buna ek olarak, TSRS 2 sera gazı emisyonu hedeflerini sadece brüt olarak tanımlamaz - sera gazı emisyon azaltım hedefleri hem brüt hem de net hedefler olarak açıklanabilir - ancak işletmenin net sera gazı hedefi açıklaması durumunda, ilgili brüt sera gazı emisyonu hedefini de ayrıca açıklaması zorunludur (Bkz: TSRS 2'nin 36(c) ve B68-B69 paragrafları). Her zaman mutlak bir hedef açıklamak zorunlu değildir, ancak işletme hedefin mutlak mı yoksa yoğunluk bazlı mı olduğunu açıklamak zorundadır (Bkz: TSRS 2'nin 33(g) paragrafı). Sera gazı emisyon azaltım hedefleri, ESRS Ek II "ESRS'de tanımlanan terimler" bölümünde brüt sera gazı hedefleri olarak tanımlanır ve mutlak veya yoğunluk değerleri olarak açıklanabilir, ancak bir yoğunluk hedefinin açıklanması durumunda mutlak bir hedefin de açıklanması zorunludur (Bkz: ESRS E1'in AR23 paragrafı). ESRS Ek II'de ayrıca, 'net sıfır'ın özel bir tanımı da yer almaktadır. İşletme, 'net sıfır' olarak tanımlanan herhangi bir hedefin ESRS Ek II'deki tanıma uygun olduğundan emin olmalıdır. Bir işletme, net bir sera gazı emisyon azaltım hedefi açıklarsa; bu hedef, ESRS E1'in 34(a) paragrafı uygulanarak 'sera gazı emisyon azaltım hedefi' olarak açıklanmayabilir.
Dikkat edilecek hususlar	<i>Her iki standart setine de uyum sağlamak için, işletme brüt azaltım hedeflerini mutlak değer olarak açıklamalıdır ve ihtiyaca uygun olması hâlinde bir yoğunluk değeri de açıklamayı tercih edebilir. Bir işletme ayrıca, 'net sıfır hedefi' açıklamalarının ESRS'de bu terim için verilen tanımı karşıladığından ve net sera gazı emisyon azaltım hedefinin ESRS E1'in 34(a) paragrafı kapsamında 'sera gazı emisyon azaltım hedefi' olarak açıklanmadığından emin olmalıdır.</i>

Konu başlığı	(vii) Sera gazı emisyonları: organizasyonel sınır
Açıklama	TSRS 2'nin 29(a)(ii) paragrafı; yetkili bir makam veya işletmenin kote olduğu borsa, sera gazı emisyonlarının farklı bir yöntem kullanılarak ölçülmesini zorunlu kılmadıkça bir işletmenin, sera gazı emisyonlarını Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı'na (Sera Gazı Protokolü, 2004) uygun olarak ölçmesini zorunlu kılar. Sera Gazı Protokolü ile tutarlı olarak TSRS 2'nin B27 paragrafı, işletmenin sera gazı emisyonlarını ölçerken özkaynak payı veya kontrol yaklaşımını seçmesine izin verir. Bir ülke tarafından, işletmenin sera gazı emisyonlarını ölçmek için farklı bir yöntem kullanması zorunlu kılınıyorsa işletmenin TSRS 2'nin 29(a)(ii) paragrafına uygun olarak bu yöntemi kullanmasına izin verilir. TSRS 2; işletmenin, Sera Gazı Protokolü'nü uygularken kullandığı ölçüm yaklaşımı veya kullanılan geçerli yöntem (Bkz: TSRS 2'nin 29(a)(iii) ve B26 paragrafları) de dâhil olmak üzere sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı ölçüm yaklaşımını açıklamasını zorunlu kılar. ESRS E1; sera gazı emisyonlarının ölçümünde, organizasyonel sınırın, ESRS 1'in 62'nci paragrafı ile tutarlı olmasını ve buna ek olarak, konsolide finansal tablolara dâhil edilmeyen operasyonel kontrolü altındaki işletmelerin, tesislerin ve varlıkların emisyonlarının Kapsam 1 ve Kapsam 2'ye dâhil edilmesini gerektirmektedir. Bu bağlamda, ESRS E1'in 46'ncı paragrafı; bir işletmenin sera gazı emisyonlarını raporlarken operasyonel kontrolü altındaki iştirakler, iş ortaklıkları, konsolide edilmeyen bağlı ortaklıklar (yatırım yapılan işletmeler) ve tüzel kişilik olarak yapılandırılmamış müşterek anlaşmalar (yani, müştereken kontrol edilen faaliyetler ve varlıklar) olan sözleşmeye bağlı anlaşmalardan kaynaklanan emisyonları da dâhil etmesini gerektirir.
Dikkat edilecek hususlar	<i>TSRS 2'yi uygulamaya başlayan ve ESRS E1'e uyum sağlaması gereken veya uyum sağlamak isteyen bir işletme; konsolide edilen grup için sera gazı emisyonlarını ölçerken (Bkz: ESRS E1'in 50(a) paragrafı) Sera Gazı Protokolü'nde açıklanan finansal kontrol seçeneğini sürdürmeyi tercih edebilir. TSRS 2'yi uygulamaya başlayan ve ESRS E1'e uyum sağlaması gereken veya uyum sağlamak isteyen bir işletme, ESRS'nin gerektirdiği ölçüm yöntemini uygulamalı ve dolayısıyla ESRS E1'in 50(b) paragrafı kapsamındaki sera gazı emisyonlarını da dâhil etmelidir. ESRS E1'in 50(b) paragrafının uygulanmasıyla ilgili Tablo 4.2.2.'ye bakınız.</i>

4.2. ESRS'deki artımlı ve ilave hükümler

ESRS, TSRS1 veya TSRS 2'de kendisine karşılık gelen açıklama hükmü bulunmayan bazı iklimle ilgili açıklamalar gerektirmektedir. Bunlar:

- "Artımlı" hükümler; her iki standart setinde ortak bir genel açıklama içeren ancak ESRS'de belirli artımlı açıklamalar içeren hükümlerdir.
- "İlave" hükümler; TSRS'de yer almayan ancak ESRS'de yer alan hükümleri içermektedir.

ESRS'deki açıklama hükümleri, Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi'nin (CSRD) yasal yetkisine dayanmaktadır.

Bu dokümanın giriş bölümünde açıklandığı üzere işletmenin, Tablo 4.2.1 ve 4.2.2'deki tüm açıklamaları raporlaması gerekmez, yalnızca işletme için uygulanabilir ve önemli olanları raporlaması gerekir.

Artımlı açıklama hükümleri daha çok, ayrı bir raporlama amacı olarak etkilerle ve işletmenin iklim değişikliği azaltım performansı ile ilgilidir.

Tablo 4.2.1 ve 4.2.2, ESRS 2 ve ESRS E1'de yer alıp TSRS'de yer almayan ve bu nedenle, TSRS'yi uygulayan ve aynı zamanda ESRS'deki iklimle ilgili raporlama hükümlerine de uymayı amaçlayan bir işletmenin dikkate alması gereken iklimle ilgili açıklama hükümlerini listelemektedir.

Tablo 4.2.1'e Giriş-ESRS 2

Tablo 4.2.1, ESRS 2'de yer alıp TSRS'de karşılığı olmayan açıklama hükümlerini listelemektedir. ESRS yapısında esas olarak ESRS 2'de yer alan Yönetişim ve Strateji sütunlarına ilişkin açıklamaların ESRS E1 ile birlikte uygulanması gerekmektedir. İklim değişikliğine ilişkin raporlama için yönetim ve stratejiye yönelik açıklama hükümleri ESRS E1'de tekrarlanmamaktadır.

Özellikle:

- Yönetişim için; ESRS 2, işletmelerin ESRS'deki açıklama amacını gerçekleştirmelerine yardımcı olacak dolayısıyla işletmeye özgü açıklamalara olan ihtiyacı azaltacak artımlı ve ilave hükümler içermektedir; ve
- Strateji için; ESRS 2 potansiyel öncelikli sürdürülebilirlik konularının belirlenmesine yönelik bağlamın anlaşılmasını destekleyen ve durum tespiti ilkelerini ve etki önemliliğini yansıtan strateji ve iş modelinin tanımlanmasında paydaşların rolü ve katılımı hakkında artımlı ve ilave hükümler içermektedir.

ESRS E1; Tablo 4.2.2'de de yer verilen, ESRS 2'nin IRO-1 (Etki, Risk, Fırsat) *Önemli etkileri, riskleri ve fırsatları belirleme ve değerlendirme sürecinin tanımlanması* ve SBM-3 (Strateji ve İş Modeli) *Önemli etkiler, riskler ve fırsatlar ve bunların strateji ve iş modeli ile etkileşimi* başlıklarına yönelik iklimle ilgili temel özellikleri içermektedir.

Tabloda gri renkle vurgulanan ögeler; ESRS'de yer alan, ortak açıklama hükümleri olarak belirlenenlerin dışındaki artımlı açıklama hükümlerini ifade etmektedir.

TABLO 4.2.1		
ESRS 2	TSRS 1 veya TSRS 2'ye atıflar	TSRS 1 veya TSRS 2 tarafından açıkça düzenlenmeyen hükümler
Yönetişim		
ESRS 2.21(a)-(b) ve (d)-(e)	Mevcut değil	Yönetişim organlarının bileşimi ve çeşitliliği (icracı/icracı olmayan, cinsiyet, vb.)
ESRS 2.21(c) ESRS 2.23(a)-(b)	TSRS 1.27(a)(ii) TSRS 2.6(a)(ii)	İşletmenin sektörleri, ürünleri ve coğrafi konumları ile ilgili deneyim. Uzmanlara erişim veya eğitim yoluyla kolektif uzmanlıktan yararlanma. Beceri ve uzmanlığın önemli konularla nasıl ilişkilendirildiği.
ESRS 2.22(c)(ii)	TSRS 1.27(b)(i)-(ii) TSRS 2.6(b)(i)-(ii)	İdari, yönetim ve denetim organlarına (AMSB) yönelik raporlama yolları hakkında bilgi.
ESRS 2.26(a)	TSRS 1.27(a)(iii) TSRS 2.6(a)(iii)	AMSB'nin bilgilendirilip bilgilendirilmediği ve kim tarafından bilgilendirildiği yanı sıra AMSB'nin ek konular hakkında nasıl bilgilendirildiğinin açıklanmasının
ESRS 2.26(c)	TSRS 1.26-27 TSRS 2.5-6	Raporlama döneminde ele alınan önemli IRO'lar
ESRS 2.29(a)-(e) ve AR7	Mevcut değil	Teşvik programlarının ayrıntıları.
ESRS 2.30-33 ve AR8-AR10	Mevcut değil	Durum tespiti haritalaması.
ESRS 2.34-36	Mevcut değil	Sürdürülebilirlik raporlaması konusunda risk yönetimi ve iç kontroller.
Strateji		
SBM-1 (ESRS 2.38-42 ve AR12-AR15)	TSRS 1.28-33 TSRS 2.8-14	İşletmenin stratejisi ve iş modeli üzerindeki iklimle ilgili etkiler. Potansiyel önemli konuların belirlenmesine yönelik bağlamın anlaşılmasını destekleyen açıklamalar: - önemli ürünler veya hizmetler, önemli pazarlar veya müşteriler, coğrafi bölgeye göre çalışan sayısı, toplam gelirin önemli ESRS sektörlerine göre dağılımı; - Fosil yakıt, kimyasal üretimle ilgili gelirler hakkında beyan; - tartışmalı silahlar; - paydaşlarla ilişkiler; ve - Yukarı ve aşağı yönlü değer zincirinin temel özellikleri ve kilit tedarikçiler, müşteriler, dağıtım kanalları gibi ana iş aktörleri.
SBM - 2 (ESRS 2.43-45 ve AR16)	Mevcut değil	Etkilenen paydaşların rolü ve katılımı.
SBM - 3 (ESRS 2.46-49 ve AR17-AR18)	Mevcut değil	Önemli etkilere ve bunların tanımlarına ilişkin yapılandırılmış açıklamalar.

Risk Yönetimi		
ESRS 2.53(c)(ii)-(iii)	TSRS 2.25(a)(iii)-(iv)	İşletmenin belirlenen risk ve fırsatların etkilerinin olasılığını, büyüklüğünü ve niteliğini nasıl değerlendirdiğine ve risk değerlendirme araçlarının kullanımı da dâhil olmak üzere sürdürülebilirlikle ilgili riskleri diğer risk türlerine göre nasıl önceliklendirdiğine ilişkin açıklamalar.
ESRS 2.53(a), (d) ve (h)	Mevcut değil	Metodolojilerin, varsayımların, karar verme sürecinin, ilgili iç kontrol prosedürlerinin yanı sıra sürecin değiştirilme zamanının ve önemlilik değerlendirmesinin gelecekteki revizyon tarihlerinin açıklaması.

Tablo 4.2.2'ye giriş – ESRS E1

Tablo 4.2.2, ESRS E1'de yer alan ve TSRS 1 veya TSRS 2'de eşdeğeri bulunmayan açıklama hükümlerini listelemektedir. Tabloda gri renkle vurgulanan ögeler; ESRS 1'de yer alan, ortak açıklama hükümleri olarak belirlenenlerin dışındaki artımlı açıklama hükümlerini ifade etmektedir.

TABLO 4.2.2		
ESRS E1 açıklama hükümleri ve ilgili uygulama hükümleri	TSRS 2'ye atıflar	TSRS 2 tarafından düzenlenmeyen hükümler
ESRS 2 Yönetişim-3 - Sürdürülebilirlikle ilgili performansın teşvik programlarına entegrasyonu ile ilgili açıklama hükümleri		
ESRS E1.13	TSRS 2.29(g)	Eğer performans; sera gazı emisyon azaltım hedeflerine göre değerlendirilmişse, iklimle ilgili hususların neler olduğuna dair bir açıklamayla birlikte cari dönemde muhasebeleştirilen ücretin iklimle ilgili hususlarla bağlantılı olan yüzdesi.
ESRS 2 SBM-3 - Önemli IRO'lar ve bunların strateji ve iş modeli ile etkileşimi ile ilgili açıklama hükümleri		
ESRS E1.19(a) ve AR6	TSRS 2.22(a)(i)-(ii) ve (b)(i) TSRS 2.14 (a)(iii)	Yukarı ve aşağı yönlü değer zincirinin veya önemli fiziksel risklerin veya geçiş risklerinin hangi kısımlarının dirençlilik analizinin dışında tutulduğu.
ESRS E1.19(b) ve AR7	TSRS 2.22(b)(i) ve (iii) TSRS 2.14(a)(i)	Önemli fiziksel risk ve geçiş risklerinden kaynaklanan öngörülen finansal etkilerin nasıl dikkate alındığı (Bkz: ESRS E1'in AR7(c) paragrafı).
ESRS E1.19(c) ve AR8	TSRS 2.22(a) ve (b)(i) TSRS 2.14(a)(ii)	Risk altındaki varlıkların ve ticari faaliyetlerin işletmenin stratejisi, yatırım kararları ile mevcut ve planlanan azaltım eylemleri kapsamında ne ölçüde dikkate alındığı (Bkz: ESRS E1'in AR8 paragrafı). Uygun bir sermaye maliyetiyle finansmana erişim (Bkz: ESRS E1'in AR8 paragrafı).
ESRS IRO-1 - İklimle ilgili IRO'ları belirleme ve değerlendirme sürecinin tanımlanması ile ilgili açıklama hükümleri		
ESRS E1.20(a) ve AR9-AR10	TSRS 2.25(a)	İşletmenin mevcut ve gelecekteki potansiyel sera gazı emisyonlarını ve iklimle ilgili diğer etkilerin nedenlerini belirlemek için faaliyetleri ve planları nasıl taradığı (Bkz: ESRS E1'in AR9(a) paragrafı).
ESRS E1.20(b) ve AR11		İklim değişikliği üzerindeki mevcut ve potansiyel etkilerini (yani toplam sera gazı emisyonlarını) nasıl değerlendirdiği (Bkz: ESRS E1'in AR9(b) paragrafı).
ESRS E1.20(c) ve AR12		İklimle ilgili tehlikelerin belirlenmesi ve yüksek emisyon senaryolarının kullanılması.
ESRS E1.21, AR13 ve AR15		Küresel ısınmanın 1,5°C ile sınırlandırılmasıyla (aşım olmadan veya sınırlı aşım) uyumlu en az bir senaryo kullanılarak geçiş olaylarının belirlenmesi Temel etkenler ve senaryoların uyumu a) en güncel bilimle uyum b) senaryoların neden makul riskleri ve belirsizlikleri içerdiği, c) senaryolarda dikkate alınan itici güçler ve tetikleyiciler ve d) senaryoların temel girdileri ve kısıtları (Bkz: ESRS E1'in AR13 paragrafı). Kullanılan iklim senaryolarının finansal tablolarda kullanılanlarla nasıl uyumlu olduğu (Bkz: ESRS E1'in AR15 paragrafı).

ESRS E1-1 İklim değişikliğinin azaltımına yönelik geçiş planı

ESRS E1.16(a) ve AR2	TSRS 2.14(a)(iv)	Sera gazı emisyon azaltım hedeflerinin 1,5°C ile nasıl uyumlu olduğunun açıklanması.
ESRS E1.16(b)		Hangi karbonsuzlaşma araçlarının kullanıldığının ve planlanan temel eylemlerin sera gazı azaltım hedefleri ve iklim değişikliği azaltım eylemlerine atıfta bulunularak açıklanması.
ESRS E1.16(c)		Geçiş planını destekleyen yatırımların ve finansmanın açıklanması ve sayısallaştırılması (sera gazı emisyonlarının azaltılması).
ESRS E1.16(d) ve AR3		Temel varlıklar veya ürünler için potansiyel kilitli emisyonların niteliksel olarak açıklanması.
ESRS E1.16(e) ve AR4		Ekonomik faaliyetlerin yeşil faaliyetlere ilişkin AB taksonomisi ile uyumuyla ilgili AB'ye özgü açıklama hükümleri.
ESRS E1.16(f) ve AR5		Kömür, petrol ve gazla ilgili ekonomik faaliyetler için sermaye harcaması.
ESRS E1.16(g)		EU Paris-aligned Benchmarks (Benchmark Regulation) [AB Paris Uyumlu Göstergeleri (Gösterge Düzenlemesi) hariç tutulma.
ESRS E1.16(h)		Geçiş planının strateji ve iş modeli ile uyumu.
ESRS E1.16(i)	Mevcut değil	Geçiş planının yönetim ve yönetim organları tarafından onaylanıp onaylanmadığı.
ESRS E1.16(j)		Geçiş planının uygulanmasına yönelik ilerleme.
ESRS E1.17	Mevcut değil	İşletmenin bir geçiş planının bulunmaması hâlinde, işletmenin bir geçiş planı benimseyip benimsemeyeceği ve ne zaman benimseyeceği.

Açıklama Hükümü E1-2 İklim değişikliği azaltım ve adaptasyon politikaları

ESRS E1.24	TSRS 2.25(a)	Politikaların temel içeriğinin tanımı.
ESRS E1.25	Mevcut değil	İklim değişikliği azaltımını, iklim değişikliğine adaptasyonu, enerji verimliliğini, yenilenebilir enerjinin yaygınlaştırılmasını ele alınan politikalar.

Açıklama Hükümü E1-3 İklim değişikliğiyle ilgili eylemler ve kaynaklar

ESRS E1.26, 28 ve AR19-22	TSRS 2.14(a) (ii)-(iii)-(v) TSRS 2.14(b)	Eylemlerin ve kaynakların azaltım ve adaptasyon çabalarıyla ilişkilendirilmesi.
ESRS E1.29(a) ve AR19	Mevcut değil	Karbonsuzlaşma aracına göre kilit azaltım eylemi (enerji verimliliği veya yenilenebilir enerji kullanımı, ürün değişikliği gibi). Elde edilen ve beklenen sera gazı emisyonu azaltımları da dâhil olmak üzere iklim değişikliği azaltım eylemlerinin sonuçları.
ESRS E1.29(b) ve AR19	Mevcut değil	Elde edilen ve beklenen sera gazı emisyonu azaltımları da dâhil olmak üzere iklim değişikliği azaltım eylemlerinin sonuçları. Karbonsuzlaşma aracına göre ayrıştırılan kilit azaltım eylemleri için ölçülebilir etkiler.
ESRS E1.29(c) ve AR20-AR22	TSRS 2.14(b) TSRS 2.21(b)	Finansal tablo kalemlerine, temel performans göstergelerine ve sermaye harcamaları planına yönelik kilit eylemler için finansal kaynaklar. Eylemleri uygulama kabiliyetinin ne ölçüde kaynakların mevcudiyetine ve tahsisine bağlı olduğu (Bkz: ESRS E1'in AR21 paragrafı).

Açıklama Hükümü E1-4 İklim değişikliği azaltımına ve adaptasyonuna ilişkin hedefler

ESRS E1.34(b) ve AR24	TSRS 2.36(a)-(c)	Kapsam 2 konum bazlı veya piyasa bazlı yöntemin kullanımına ilişkin hüküm (Bkz: ESRS E1'in AR24 paragrafı). Sera gazı azaltım hedefleri ile sera gazı envanter sınırları arasında tutarlılık (Bkz: ESRS E1'in AR24 paragrafı). Hükümlerin bağlı ortaklıklara genişletilmesi (Bkz: ESRS E1'in AR24 paragrafı).
ESRS E1.34(c) ve AR25	TSRS 2.33(e)	Sera gazı emisyon azaltım hedefi için referans değer ve bunun faaliyetlerini ve dış etkilerini nasıl temsil ettiği (Bkz: ESRS E1'in AR25(a) paragrafı). Baz yıl ve referans değeri 2023'ten sonra her beş yılda bir güncellenmesi (Bkz: ESRS E1'in AR25(c) paragrafı).
ESRS E1.34(d)	TSRS 2.33(d)	2030 yılı için sera gazı emisyon azaltım hedefi değeri.
ESRS E1.34(e) ve AR26-AR29	TSRS 2.33(h) TSRS 2.34(a)	Temel politika ve iklim senaryoları ve bunlara dışarıdan güvence sağlanıp sağlanmadığı.

ESRS E1.34(f) ve AR30-AR31	Mevcut değil	Karbonsuzlaşma araçları ve bunların sera gazı emisyon azaltım hedeflerine Kapsam 1, Kapsam 2 ve Kapsam 3 sera gazı emisyonlarına göre ayrıştırılmış toplam niceliksel katkıları. Planlanan yeni teknolojilerin sera gazı emisyon azaltımına ulaşılmasındaki rolü ve karbonsuzlaşma araçlarını belirleyecek gelişmeleri tespit etmek için dikkate alınan iklim senaryoları (en az bir küresel ısınmayı 1,5°C ile sınırlandırma hedefiyle uyumlu senaryo dâhil).
Açıklama Hükmü E1-5 Enerji tüketimi ve bileşimi		
ESRS E1.35 ve AR32	Mevcut değil	Enerji tüketimi ve bileşimi (çevre, enerji amaçları, ölçüm birimi, nihai enerji tüketimi, sıfır denkleştirme, satın alınan enerji, buhar, ısı, soğutma, H2, vb.)
ESRS E1.37 ve AR33-AR35		Fosil kaynaklardan (etkisi yüksek sektörler için); nükleer kaynaklardan; ve yenilenebilir kaynaklardan yapılan yakıt tüketimine, yenilenebilir kaynaklardan satın alınan enerjiye, işletmenin kendi ürettiği yenilenebilir enerjiye göre ayrıştırılmış yenilenebilir kaynaklardan yapılan, işletmenin kendi faaliyetleriyle ilgili MWh cinsinden enerji tüketimi.
ESRS E1.38 ve AR33		İklim etkisi yüksek sektörlerde faaliyet gösteren işletmeler için fosil kaynaklardan enerji tüketiminin kömür, petrol, doğal gaz ve diğer fosil kaynaklara göre ayrıştırılması.
ESRS E1.39		Kendi enerji üretimi (yenilenebilir ve yenilenebilir olmayan).
ESRS E1.40-42		İklim etkisi yüksek sektörlerdeki faaliyetler için net hasılat başına enerji yoğunluğu, enerji yoğunluğunu belirlemek için kullanılan iklim etkisi yüksek sektörler.
ESRS E1.43 ve AR36		Enerji yoğunluğu oranının net gelir paydasisıyla finansal tabloların bağdaştırılması.
Açıklama Hükmü E1-6 Brüt Kapsam 1, 2, 3 ve toplam sera gazı emisyonları		
ESRS E1.44, AR39 ve AR41-AR42	TSRS 2.29(a)(i) (1-3)	Emisyon faktörlerini seçme nedenleri (Bkz: ESRS E1'in AR39 paragrafı). Kullanılan hesaplama araçlarına referans veya bağlantı (Bkz: ESRS E1'in AR39 paragrafı). Kapsam 1, Kapsam 2 ve Kapsam 3 veya toplam sera gazı emisyonlarının ayrıştırılması (örneğin, ülkeye, faaliyet bölümüne, ekonomik faaliyete veya kaynağa göre) (Bkz: ESRS E1'in AR41 paragrafı).
ESRS E1.47		Raporlayan işletmenin tanımındaki değişiklikler ve yıldan yıla karşılaştırılabilirlik üzerindeki etkisi.
ESRS E1.48 ve AR43-AR44	TSRS 2.29(a)(i)(1)	Düzenlenmiş ticaret programlarından kaynaklanan Kapsam 1 sera gazı emisyonu (Bkz: ESRS E1'in 48(b) paragrafı). Kapsamına giren faaliyetlerle ilgili raporlamada Avrupa Birliği ETS metodolojisini takip etme hükmü (Bkz: ESRS E1'in AR43 paragrafı). Kapsam 1 sera gazı emisyonlarının ETS kapsamındaki payının hesaplanmasına yönelik hükümler ve formül (Bkz: ESRS E1'in AR44 paragrafı). CO2 biyojenik emisyonlarının Kapsam 1 sera gazı emisyonlarından ayrı olarak raporlanması (Bkz: ESRS E1'in AR43 paragrafı).
ESRS E1.49 ve AR45	TSRS 2.29(a)(i)(2)	Piyasa bazlı brüt Kapsam 2 sera gazı emisyonlarının raporlanması hükmü (Sözleşmeye dayalı araçların açıklanmasını zorunlu kılsa da TSRS 2'nin B31 paragrafı söz konusu emisyonların raporlanmasını isteğe bağlı kılmaktadır). Satın alınan veya edinilen elektrikten, buhardan, ısıtmadan ve soğutmadan kaynaklanan dolaylı biyojenik CO2 emisyonlarının Kapsam 2 sera gazı emisyonlarından ayrı olarak raporlanması (Bkz: ESRS E1'in AR45 paragrafı). Metan (CH4) ve nitroz oksit (N2O) emisyonları Kapsam 2 sera gazı emisyonlarında raporlanmamışsa raporlayın (Bkz: ESRS E1'in AR45 paragrafı).
ESRS E1.50(b)	TSRS 2.29(a)(i) (1-2)	Varlıkları konsolide finansal tablolara dâhil edilmeyen operasyonel kontrol altındaki tesislerin, işletmelerin ve varlıkların Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonları.
ESRS E1.51 ve AR46	TSRS 2.29(a)(i)(3)	Envantere dâhil edilen ve envanterden hariç tutulan Kapsam 3 sera gazı emisyonu kategorilerinin listesi ve hariç tutulan Kapsam 3 kategorilerinin gerekçesi. Yukarı ve aşağı yönlü değer zincirinde meydana gelen diğer dolaylı biyojenik CO2 emisyonlarının Kapsam 3 sera gazı emisyonlarından ayrı olarak raporlanması (Bkz: ESRS E1'in AR46 paragrafı).

ESRS E1.52 ve AR47-AR52	Mevcut değil	Hem konum bazlı hem de piyasa bazlı toplam brüt emisyonlar. Toplam sera gazı emisyonunun kapsama göre ayrılmasını tablo formatında sunma gerekliliği (Bkz: ESRS E1'in AR48 paragrafı). Önemli olması hâlinde, bulut bilişim ve veri merkezi hizmetlerinden kaynaklanan Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ayrıştırılması hükmü (Bkz: ESRS E1'in AR51 paragrafı).
ESRS E1.53-55 ve AR53-AR55	Mevcut değil	Toplam sera gazı emisyonlarının net gelire göre yoğunluğu.
Açıklama hükmü ESRS E1 - Karbon kredileriyle finanse edilen sera gazı uzaklaştırmaları ve sera gazı azaltım projeleri		
Sera gazı uzaklaştırmaları		
ESRS E1.58(a) ve AR56-AR60	TSRS 2.36(e)(iii)	Kendi faaliyetlerinde veya yukarı ve aşağı yönlü değer zincirinde katkıda bulunduğu ton CO ₂ eq cinsinden sera gazı uzaklaştırmaları ve depolamaları. Sera gazı uzaklaştırmaları ve depolamalarının dağılımı: a) kendi faaliyetleri, yukarı ve aşağı yönlü değer zincirindeki faaliyetlerine göre; b) uzaklaştırma türüne göre; c) sera gazı türüne göre; d) depolama türüne göre (Bkz: ESRS E1'in AR57 paragrafı). Uzaklaştırma faaliyetinin doğa temelli çözüm olarak nitelendirilip nitelendirilmediği (Bkz: ESRS E1'in AR57 paragrafı). Sızıntı ve tersine dönme olaylarının belirlenmesi ve izlenmesi de dâhil olmak üzere kalıcı olmama riskinin nasıl yönetildiği (Bkz: ESRS E1'in AR57 paragrafı) Hesaplama ve sunum rehberi (Bkz: ESRS E1'in AR58-AR60 paragrafları).
ESRS E1.60 ve ESRS'de Kullanılan Terimler Sözlüğü	Mevcut değil	Net-sıfır hedefi kavramı (ESRS Ek II, "ESRS'de tanımlanan terimler") (kendi faaliyetlerindeki veya değer zincirindeki uzaklaştırmalarla bağlantılı ve yaklaşık %90-95 azaltım sağlandıktan sonra, TSRS 2 paragraf 36(e)(i)'de olduğu gibi karbon kredisi kullanma imkanı olmaksızın). Bir net sıfır hedefinin açıklanması durumunda; uygulanan kapsam, metodoloji ve çerçevelerin açıklanması. Kalan sera gazı emisyonlarının sera gazı uzaklaştırmaları ile nasıl nötrlenmesinin amaçlandığı.
Karbon kredileri		
ESRS E1.59 ve AR61-AR63	TSRS 2.36(e)(i)-(iv)	Değer zinciri dışından satın alınan ve raporlama döneminde iptal edilen karbon kredisi miktarı. Yalnızca tanınmış kalite standartlarına göre doğrulanmış olan karbon kredileri Planlanan karbon kredisi alımlarının mevcut sözleşmeye dayalı anlaşmalara dayanıp dayanmadığı. Karbon kredisi kullanımının sera gazı emisyonlarından (net muhasebeleştirme değil) ve sera gazı emisyon azaltımından (net hedefler değil) ayrı olup olmadığı (Bkz: ESRS E1'in AR61 paragrafı). Sera gazı azaltım ve uzaklaştırma projelerinin payı (değer zinciri dışında, karbon kredileriyle bağlantılı) (Bkz: ESRS E1'in AR62 paragrafı). AB'deki projelerin payı (Bkz: ESRS E1'in AR62 paragrafı). Karşılık gelen bir düzeltme olarak nitelendirilen pay (Paris Anlaşması Madde 6) (Bkz: ESRS S1'in AR62 paragrafı). Hesaplama ve sunum rehberi (Bkz: ESRS E1'in AR63 paragrafı).
ESRS E1.61		Sera gazı nötrlüğü iddialarına bir sera gazı emisyon azaltım hedefinin eşlik edip etmediği ve nasıl eşlik ettiği. Sera gazı nötrlüğü iddialarının ve karbon kredisi kullanımının sera gazı hedefine ulaşılmasını olumsuz yönde etkileyip etkilemediği ve nasıl etkilediği Tanınmış kalite standartlarına atıfta bulunarak karbon kredilerinin güvenilirliği ve doğruluğu.
Açıklama hükmü ESRS E1-8 - İç Karbon Fiyatlandırması		
ESRS E1.63(a)	TSRS 2.29(f)	Karbon fiyatlandırma planının türünün açıklanması.
ESRS E1.63(b)	Mevcut değil	Uygulama kapsamının ayrıntılı olarak açıklanması.

ESRS E1.63(c) ve AR65	TSRS 2.29(f)	İç karbon fiyatlarının belirlenmesinde kritik varsayımların açıklanması.
ESRS E1.63(d)	TSRS 1.21(b)(ii)	İç karbon fiyatlarının finansal tablolarda kullanılan fiyatlarla tutarlılığı (Bkz: ESRS E1'in AR65 paragrafı).
		İç karbon fiyatlandırma programları tarafından kapsanan brüt Kapsam 1, Kapsam 2 ve Kapsam 3 sera gazı emisyonları ve bunların işletmenin toplam sera gazı emisyonları içindeki nispi payı.
Açıklama hükmü ESRS E1-9 - Önemli fiziksel risklerden ve geçiş risklerinden ve iklimle ilgili potansiyel fırsatlardan beklenen finansal etkiler		
ESRS E1.66(a) ve AR69-AR70	TSRS 2.29(c)	Akut ve kronik fiziksel risk arasında ayırıştırma.
ESRS E1.66(b) ve AR67	Mevcut değil	İklim değişikliği adaptasyon eylemleri kapsamındaki varlıkların yüzdesi.
ESRS E1.66(c), AR67 ve AR69	Mevcut değil	Önemli fiziksel risk altındaki önemli varlıkların konumu.
ESRS E1.66(d), AR67 ve AR71	TSRS 2.29(b)-(c)	'Net gelir' üzerindeki etki (TSRS 2'de bu 'işletme faaliyetleri'dir, tanımlanmamış bir terimdir).
		Kısa, orta ve uzun vade arasında dağılım.
ESRS E1.67(a) ve AR72-AR73	TSRS 2.29(b)	Atıl varlıkların ¹⁵ (önemli ölçüde kilitli emisyonları olan varlıklar) tahmini tutarları ve yüzdeleri (Bkz: ESRS E1'in AR73(a) paragrafı).
		Kullanım hakkı varlıkları da dâhil olmak üzere taşınmaz varlıkların defter değerlerinin enerji verimliliği sınıflarına göre dağılımı (Bkz: ESRS E1'in AR73(b) paragrafı).
ESRS E1.67(b) ve AR73	TSRS 2.29(b)-(c)	İklim değişikliği adaptasyon eylemleri tarafından ele alınan önemli geçiş riskleri altındaki varlıkların oranı.
ESRS E1.67(c)	Mevcut değil	Taşınmaz varlıklarının defter değerlerinin enerji verimliliği sınıflarına göre dağılımı.
ESRS E1.67(d) ve AR74	Mevcut değil	Önemli geçiş riskleri nedeniyle potansiyel yükümlülükler.
ESRS E1.67(e)	Mevcut değil	Kömür, petrol ve gaz alanlarında faaliyet gösteren müşterilerden elde edilen ilgili net gelir.
ESRS E1.68	TSRS 2.29(b)-(c) TSRS 1.21(b)(ii)	Fiziksel risk altındaki varlıkların ve net gelirin ve ayrıca geçiş riski altındaki yükümlülüklerin finansal tablolara bağdaştırılması.
ESRS E1.69(a) ve AR80	Mevcut değil	İklim değişikliği azaltım ve adaptasyon eylemlerinden beklenen maliyet tasarrufları.
		Maliyet tasarruflarının niteliği (Bkz: ESRS E1'in AR80 paragrafı).

¹⁵ Atıl varlıklar, beklenmedik veya zamanından önce değer kaybına uğrayan ya da yükümlülüğe dönüştürülme gibi durumlardan zarar gören varlıklardır.

EK – TSRS’de ve ESRS’de Yer Alan Muafiyetler

İklimle ilgili bilgiler konusunda TSRS’deki muafiyetler

Aşırı maliyet ve çaba

TSRS’nin, ‘işletmenin aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın elde edebildiği makul ve desteklenebilir bilgilere’ dayanan muafiyet içerdiği birçok durum vardır:

1. İşletmenin gelecekteki finansal yeterliliğini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek iklimle ilgili risk ve fırsatların belirlenmesi (TSRS 2’nin 11’inci paragrafı ve TSRS 1’in B6(a) paragrafı);
2. Değer zincirinin kapsamının belirlenmesi (TSRS 2’nin B36 paragrafı ve TSRS 1’in B6(b) paragrafı);
3. İklimle ilgili bir risk veya fırsatın öngörülen finansal etkileri hakkında bilgi hazırlanması (TSRS 2’nin 18’inci paragrafı);
4. İklimle ilgili geçiş riskleri, fiziksel riskler ve fırsatlar hakkında bilgi hazırlanması (TSRS 2’nin 30’uncu paragrafı); ve
5. Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ölçümünde ölçüm yaklaşımının, girdilerin ve varsayımların seçimi (TSRS 2’nin B39 paragrafı).

Mevcut ve Öngörülen Finansal Etkiler

TSRS 2’nin 18-21’inci paragrafları; bir işletmenin, iklimle ilgili risk veya fırsatların mevcut ve öngörülen finansal etkileri hakkında niceliksel bilgi açıklamasına yönelik muafiyetler içermektedir. Uygulanabilir olduğu durumlarda; bu muafiyetler, işletmenin mevcut ve öngörülen finansal etkiler hakkında sadece niteliksel bilgi sağlamasına izin verir.

Kapsam 3 sera gazı emisyonları

TSRS 2’nin B57 paragrafı; bir işletmenin, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını tahmin etmenin mümkün olmadığına karar vermesi durumunda geçerli olan bir açıklama hükmü içermektedir (TSRS 2’nin 29(a) (vi) (1) paragrafında zorunlu kılınmıştır). ESRS, mümkün olmadığı durumlarda Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını sunma konusunda muafiyet sağlamamaktadır ve bu nedenle eşdeğer bir açıklama hükmü içermemektedir.

ESRS muafiyetleri

1. Değer zinciri bilgilerinin raporlanmasında makul çaba (Kapsam 3 sera gazı emisyonları dâhil)

ESRS 1’in 69’uncu paragrafı, işletmenin yukarı ve aşağı yönlü değer zinciri hakkında ESRS 1’in 63’üncü paragrafının gerektirdiği bilgileri makul çabayı göstermesine rağmen toplayamadığı durumları belirlemektedir. Bu durumlarda; işletme, sektör ortalaması verileri ve diğer temsili veriler gibi tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanarak yukarı ve aşağı yönlü değer zinciri hakkında raporlanacak bilgileri tahmin edebilir.

Bu muafiyet, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının hazırlanması için de geçerlidir.

2. Değer zinciri bilgilerinin raporlanmasında aşırı maliyet ve çaba

ESRS 1’in AR17 paragrafı, tahminler geliştirirken (Bkz: yukarıdaki *değer zinciri bilgilerinin raporlanmasında makul çaba* maddesi) işletmenin; raporlanacak bilgileri, aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde elde edebildiği tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanarak tahmin etmesi gerektiğini açıklığa kavuşturmaktadır. Bu; dolaylı kaynaklardan elde edilen veriler, sektör ortalaması verileri, örneklem analizleri, pazar ve emsal grup verileri, diğer temsili veriler veya harcamaya dayalı veriler gibi dâhili ve harici bilgileri içerir ancak bunlarla sınırlı değildir.

3. Fırsatların finansal etkilerine ilişkin nicel bilgilerin açıklanması

ESRS 1’in 70’inci paragrafı; işletmeler için, iklimle ilgili fırsatların finansal etkilerine ilişkin nicel bilgilerin açıklanmasına yönelik bir muafiyet içermektedir. Böyle bir açıklamanın ESRS 1’in Ek B’sinde yer alan faydalı bilgilerin niteliksel özelliklerini karşılamaması durumunda, fırsatların finansal etkilerine ilişkin nicel bilgilerin açıklanması gerekli değildir.